

Управління культури, курортів і туризму
Хмельницької облдержадміністрації

Хмельницька обласна універсальна наукова
бібліотека ім. М. Островського

Сіяч духовної ниви

До 80-річчя від дня народження А.В. Сваричевського

Бібліографічний покажчик

Хмельницький
2010

ББК 91.9: 83.3 (4УКР-4ХМЕ)6

С 41

Сіяч духовної ниви: До 80-річчя з дня народження А.В. Сваричевського: Біобібліогр. покажч. / Упр. культури, туризму і курортів Хмельниц. облдержадмін.; Хмельниц. ОУНБ ім. М.Островського. – Хмельницький, 2010. – 73 с.

Збірник присвячений відомому краєзнавцю, педагогу і публіцисту Анатолію Володимировичу Сваричевському, якому сповнюється 80 років від дня народження. Видання знайомить читачів з бібліографією праць ювіляра та літературою про нього.

Розрахований на науковців, краєзнавців, бібліотекарів, вчителів, студентську та учнівську молодь, усіх, хто цікавиться культурою, історією та духовним життям рідного краю.

Друкується за рішенням Науково-редакційної ради Хмельницької ОУНБ ім. М. Островського, від 28.01.2010 р., протокол № 1.

Науково-редакційна рада: Синиця Н.М. (голова),
Маковська В.В., Безвуско Т.Г., Мельник В.О., Синиця О.В.

Укладач: *Миколайчук В.М.*

Відповідальна за випуск: *Синиця Н.М.*

Подвижник краєзнавства Подільської землі

Анатолій Володимирович Сваричевський народився 29 січня 1930 року в селі Баговиця Кам'янець-Подільського району в учительській сім'ї.

Важке воєнне й повоєнне дитинство пройшло в невеличкому хуторі Гуцули, розташованому на денці гірської чаші мальовничих Медоборів.

1949 року закінчив Дерев'янську середню школу.

1953-го – Кам'янець-Подільський педагогічний інститут.

Працював у м. Хмельницькому викладачем технікуму, завідуючим кабінетом української мови і літератури обласного інституту вдосконалення вчителів, завідував лабораторією гуманітарних предметів цього ж закладу.

Обіймав посаду редактора науково-методичного журналу «Педагогічний вісник» і газети «Майбуття».

Нагороджений Грамотою Президії Верховної Ради України, Почесною грамотою Міністерства освіти України, Почесною грамотою виконкому Хмельницької міської Ради, медалями. Відмінник народної освіти. Лауреат Всеукраїнського творчого конкурсу засобів масової інформації «Українська мова – мова державна», обласних премій ім. Т.Шевченка, К.Широцького, Ф.Савчука, М.Гальчевського, М.Смотрицького. Відзначений урядовими нагородами як учасник війни

Доля доторкнула мене до цієї цікавої людини досить давно, ще коли приїжджав він у Дунаївці в ролі відомого методиста-філолога, лектора й учасника багатьох теоретичних і науково-практичних конференцій. Кожна зустріч залишала гарний слід, бо особистість Сваричевського дзеркалилась щоразу новими гранями, серед яких найпомітнішими були інтелект, вишуканість манер, вміння контактувати з будь-ким.

Його гумор ніколи не переходив меж, бо він глибоко умів бачити серйозне і смішне в житті, розрізняти головне і другорядне.

На мій погляд, А.В. Сваричевський залишить себе в історії культури Поділля як непересічний літературознавець, який віддав уже близько 50 років пошуковій праці та вивченню життя і творчості майстрів красною письменства Хмельниччини.

За його участю чітко вималювалась літературно-мистецька карта області.

Анатолій Володимирович визнаний дослідник. Його вивчають, цитують, на його твори посилаються маститі автори й упорядники. Його творчість аналізують, досліджують сучасники. І це ще раз підкреслює, що в особі А.В. Сваричевського маємо сіяча духовної ниви, чия праця спрямована на формування патріота-українця, а отже, розбудову незалежної української держави. Сподіваємося, що читачі переконаються в цьому, ознайомившись із матеріалами збірника, і зрозуміють скільки праці вкладено в кожну статтю, в кожну книгу.

Віктор Прокопчук,

*член-кореспондент Всеукраїнської академії
історичних наук, доктор історичних наук,
заслужений працівник освіти України.*

ОКРЕМІ ВИДАННЯ

1. *Байкар Микита Годованець*: Метод. розробка. – Хмельницький, 1984. – 18 с.

2. *До питань* з народознавства Поділля: Матеріали на допомогу вчителів. – Хмельницький, 1993. – 52 с. – (Співавтори В.П. Струманський та ін.).

3. *Дорогі мої жінки*: Нариси, художні оповіді. – Хмельницький, 2002. – 28 с.

4. *Зустрічі далекі і близькі*: Нариси про письменників, журналістів, педагогів. – Хмельницький, 2003. – 44 с.

5. *Йшла війна Поділлям*: нариси, ст., дослідж. – Хмельницький, 2004. – 88 с.

6. *Краса України – Поділля*: Літ. карта Хмельниччини. – Хмельницький: Поділля, 1991. – 47 с.

7. *Матеріали до вивчення* в школі новітньої української літератури. – Кам'янець-Поділ., 1992. – 47 с.

8. *Музей Л.І.* Глібова в школі: Буклет. – Хмельницький облполіграфвидав, 1984.

9. *Музей Натана Рибака* в школі: Буклет. – Хмельницький облполіграфвидав, 1985.

10. *Народознавство*: примірна програма для навчальних закладів освіти Хмельницької області. – Хмельницький, 1992. – 34 с. – (Співавтори А.Г. Філінюк та ін.).

11. *От де наша слава*: Фольклор про історичні події на Поділлі і Волині. – Хмельницький: Поділля, 1995. – 76 с.

12. *Проскурів літературний*: від давнини до сучасності. – Хмельницький, 1998. – 156 с.

13. *Хмельниччина літературна*: Метод. розробка. – Хмельницький, 1981. – 39 с.

Див. також: 298, 318, 320, 325, 327, 350, 352.

**ВИСТУПИ А. В. СВАРИЧЕВСЬКОГО У
МІЖНАРОДНИХ, ВСЕУКРАЇНСЬКИХ,
МІЖВУЗІВСЬКИХ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ ТА
ІСТОРИКО-КРАЄЗНАВЧИХ КОНФЕРЕНЦІЯХ І
СИМПОЗИУМАХ**

1982

14. *Літературна карта Хмельниччини* (радянський період) // Проблеми історичної географії Поділля: Тези доп. обл. наук. конф. – Кам'янець-Поділ. – С. 113-114.

1986

15. *Перше друковане видання*, присвячене фольклору та етнографії Поділля // Проблеми етнографії Поділля: Тези доп. наук. конф. – Кам'янець-Поділ. – С. 185-186.

1991

16. *Проскурів у творчості* Олеся Донченка // Хмельницькому – 500: Тези доп. наук.-практ. конф. – Хмельницький. – С. 153-156.

17. *Хмельницький літературний* // Там само. – С. 156-158.

1992

18. *Музикознавець і фольклорист* Антон Коціпінський // Культура України і слов'янський світ: Тези доп. та повідом. наук.-практ. конф. – К. – С. 22-23.

19. *Народна творчість* про події визвольної війни 1648-1654 рр. на Поділлі і Волині // Поділля в роки визвольної війни українського народу 1648-1854 рр.: Тези доп. наук.-практ. конф. – Дунаївці. – С. 20-22.

1993

20. *Зіньків у гайдамацьких піснях* // Віньковеччина: історія і сучасність: Тези наук.-практ. конф. До 500-річчя смт Віньківці. – Віньківці. – С. 26-27.

21. *Лікар і письменник* (М.П. Левицький) // Культура Поділля: історія і сучасність: Матеріали другої наук.-практ. конф., присвяч. 500-річчю Хмельницького. – Хмельницький. – С. 260-261.

22. *Отой проклятий 33-й рік*: Тема голодомору в творчості Юрія Клена // Голодомор 1932-1933 років на Хмельниччині: причини, наслідки, уроки: Матеріали респ. наук.-практ. конф. – Хмельницький. – С. 43-46.

23. *Педагог і письменник* (Магера М.Н.) // Дунаївці: їх роль і місце в історії Поділля: Тези доп. респ. наук. конф. – Дунаївці. – С. 140-142.

1994

24. *Письменник і театрознавець* В.А. Чаговець // Велика Волинь: минуле і сучасне: Матеріали міжнар. наук.-краєзн. конф. – Хмельницький-Ізяслав-Шепетівка. – С. 510-512.

25. *Поет Юрій Клен* // Духовні витоки Поділля: Творці історії краю: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. – Кам'янець-Поділ. – Хмельницький. – Ч.1. – С. 127-129.

1995

26. *Вогненні рядки*: С.О. Борзенко про події війни на Поділлі: Матеріали ІХ Поділ. іст.-краєзн. конф., присвяч. 50-річчю Перемоги у ВВВ. – Кам'янець-Поділ. – С. 57-59.

27. *Іван Бойчак* (літературознавець, уродж. с. Піддубці Славутського р-ну) // Південно-Східна Волинь: Наука, освіта, культура: Матеріали регіон. наук.-краєзн. конф. – Хмельницький-Шепетівка. – С. 41-43.

28. *Місто козацької слави* (Полонне) // Полонному 1000 років: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. 15-17 черв. 1995. – Полонне. – С. 119.

29. *Образ Богдана Хмельницького і його соратників у фольклорі* // Пилявецька битва 1648 року в історії України: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 400-річчю від дня народж. Богдана Хмельницького 22-24 верес. 1999. – Стара Синява. – С. 64-67.

30. **Почесний член** «Просвіти» (С. Сірополко) // Проблеми духовного і національного відродження на Поділлі: Матеріали Всеук. наук.-краєз. конф. 9-10 листоп. – Хмельницький – К. – С. 28-29.

1996

31. **Оспіваний митцями слова** (Меджибіж) // Меджибіж: 850 років історії: Матеріали наук.-практ. конф. 17 серп. – Меджибіж. – С. 121-123.

1997

32. **Микола Магера** // Хмельниччина: Роки становлення та поступу (1937-1997): Матеріали Всеукр. наук. іст. краєзн. конф. 22 верес. 1997 р. – Хмельницький. – С. 86-91.

33. **Образ князя Острозького** у романі А. Чайковського «Сагайдачний» // Старокостянтинів і край в просторі часу: Матеріали Всеукр. наук. іст.-краєз. конф. «Велика Волинь», присвяч. 470-річчю від дня народж. князя К.В. Острозького 29-30 травня. – Хмельницький-Старокостянтинів-Самчики. – С. 61-62.

34. **Огієнко про книгодрукування** на Поділлі // Духовна і науково-педагогічна діяльність І.І. Огієнка (1882-1972) в контексті українського відродження: Наук. доп. другої Всеукр. наук.-теорет. конф. 18-19 лют. 1997 р. – Кам'янець-Поділ. – К. – С. 117-119.

35. **Старокостянтинів кінця** XIX ст. у спогадах В.В. Чаговця // Старокостянтинів і край в просторі часу: Матеріали Всеукр. наук.-іст. краєз. конф. «Велика Волинь», присвяч. 470-річчю від дня народж. князя К.В. Острозького. 29-30 травня. – Хмельницький-Старокостянтинів-Самчики. – С. 82-84.

1998

36. *Соратники Богдана* // Поділля і Південно-Східна Волинь в роки визвольної війни українського народу середини XVII століття: Матеріали Всеукр. наук. іст.-краєзн. конф. 19 верес. 1998 р. – Стара Синява. – С. 111-114.

1999

37. *Валер'ян Захаржевський* // Поляки на Хмельниччині: Зб. наук. праць за матеріалами другої міжнар. наук. конф. 23-24 черв. 1999 р. – Хмельницький. – С. 545-548.

38. *Музикознавець і фольклорист А.Г. Коціпінський* // Там само. – С. 555-559.

39. *Я – син того Тадея* (Т.Р. Рильський – етнограф, фольклорист, громадський діяч) // Там само. – С. 545-548.

2000

40. *В.І. Даль на Поділлі* // Матеріали X Подільської історико-краєзнавчої конференції. – Кам'янець-Поділ. – С. 481-485.

41. *Дух помсти*: Северин Наливайко в літературі і фольклорі // Болохівщина: земля і люди: Матеріали Всеукр. наук. конф. «Велика Волинь» 23-24 черв. 1999 р. – Хмельницький. – Т. 20. – С. 302-305.

42. *Екранізація роману Володимира Бабляка «Жванчик»* // Дунаєвечина очима дослідників, учасників і свідків історичних подій: Зб. наук.-краєзн. праць. За матеріалами наук.-краєзн. конф., присвяч. 55-ій річниці Великої Перемоги, 5-6 трав. 2000 р. – Дунаївці - Кам'янець-Поділ. – С. 134-136.

2001

43. *Звичай, обряди і фольклор* мешканців Старокостянтинова (за спогадами В. Чаговця) // Острогіана в Україні і Європі: Матеріали міжнар. наук. симпозіуму (Велика Волинь – Т. 23). 29-30 черв. – Старокостянтинів. – Вип. II. – С. 316-321.

44. **Культурно-освітня** та наукова діяльність Степана Сірополка // Бібліотеки в інформаційному суспільстві: Матеріали наук.-практ. конф., присвяч. 100-річчю Хмельницької ОУНБ ім. М. Островського, 21 верес. 2001 р. – Хмельницький. – С. 309-311.

45. **М. Коцюбинський** про селянство Проскурівського повіту // Творчість Михайла Коцюбинського: сучасне прочитання / Чернігів. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти; Чернігів. літ.-мемор. музей-заповідник М.М. Коцюбинського. – Чернігів. – С. 62-64.

46. **Освітнянські традиції** і педагогічна преса Поділля // Хмельниччина в роки незалежності України: стан і перспективи: Матеріали обл. наук.-теорет. конф., присвяч. 10-й річниці Незалежності України 15 серп. 2001 р. – Хмельницький. – С. 141-146.

47. **Освітнянські традиції Поділля** і «Педагогічний вісник»: журналу 5 років // Бібліотеки в інформаційному суспільстві: Матеріали наук.-практ. конф., присвяч. 100-річчю Хмельницької ОУНБ ім. М. Островського 21 верес. 2001 р. – Хмельницький. – С. 300-305.

2002

48. **«Вираження того, що крилося в народному серці»** // Матеріали Всеукр. наук. конф. «Легендарний борець за волю і справедливість»: До 215-ї річниці від дня народж. Устима Кармалюка, 12 берез. 2002 р. – Хмельницький - Деражня. – С.233.

49. **Громадянин, письменник, журналіст**: 3 Коханівки у життя закоханий навек (П. Карась) // Хмельниччина: минуле, сучасне, майбутнє: Матеріали наук.-практ. конф., приуроч. 65-й річниці утворення Хмельниц. обл. 19 верес. 2002 р. – Кам'янець-Поділ. – С. 244-248.

50. **Проскурів у липні** 1941 року (за свідченнями очевидців) // Там само. – С. 185-189.

2003

51. *Дунаєвеччина на сторінках* «Педагогічного вісника» // Дунаєвеччина очима дослідників, учасників і свідків історичних подій: Зб. наук.-краєзн. праць. За матеріалами наук.-краєзн. конф. «Дунаївці на зламі тисячоліть: минуле й сьогодення», присвяч. 600-річчю м. Дунаївці та 80-річчю з часу утворення Дунаєвц. р-ну 20 верес. 2003 р. – Дунаївці-Кам'янець-Поділ. – Вип. III. – С. 249-252.

52. *З любов'ю* до рідного краю: Мої зустрічі з Іваном Сварником // Там само. – С. 309-312.

2004

53. *Є.Д. Назаренко* – лауреат обласної премії імені Юхима Сіцінського // Юхим Сіцінський в історії та культурі Поділля: Зб. наук. праць за підсумками Всеукр. наук.-практ. конф. – Кам'янець-Поділ. – С. 171-173.

54. *Нехай живе* наша рідна мова // Юхим Сіцінський в історії та культурі Поділля: Зб. наук. праць за підсумками Всеукр. наук.-практ. конф. – Кам'янець-Поділ. – С. 169-171.

55. *«Окопна правда»* Віктора Астаф'єва // XI Всеукр. наук. конф. Велика Вітчизняна війна: маловідомі сторінки історії, імена, події: Зб. доп. і повідомл. – Хмельницький – К. – С. 277-282.

56. *Партизанське з'єднання* називали «вчительським» // Матеріали XI Подільської історико-краєзнавчої конференції. – Кам'янець-Поділ. – С. 65-70.

57. *Побратим Корчагіна* письменник і воїн І.Я. Бойчак // Микола Островський на сторінках історії і в нашому житті: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. до 100-річчя від дня народж. – Хмельницький – Шепетівка. – С. 129-130.

58. *Тріумф і трагедія* Миколи Островського, його друзів та героїв роману // Микола Островський на сторінках історії і в нашому житті: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. до 100-річчя від дня народж. // Там само. – С. 14-18.

59. *«Чудові люди Поділля»* в житті і творчості Олеса Гончара // Матеріали XI Подільської іст.-краєзн. кон. – Кам'янець-Поділ. – С. 576-582.

2005

60. *Фольклор Поділля* в літературних записах і дослідженнях // Фольклорна спадщина та етнографія: шляхи збереження і розвитку: Матеріали обл. наук.-практ. конф. 15 груд. 2004. – Хмельницький. – С. 17-19.

2006

61. *Свідок з Проскурова* на Нюрнберзькому процесі // Місто Хмельницький в контексті історії України: Матеріали наук. конф., присвяч. встановленню дати «1431 рік» датою найдавнішої згадки про Хмельницький в іст. докум. – Хмельницький - Кам'янець-Поділ. – С. 136-138.

2007

62. *Дослідник і популяризатор* відомих діячів міста Хмельницького і краю М. Кульбовський // Видатні постаті Хмельницького: Матеріали другої наук.-практ. конф. «Місто Хмельницький в контексті історії України», 19 верес. 2007 р. – Кам'янець-Поділ. – С. 210-216.

63. *Подільська квітка* (Наталя Кащук) // Матеріали XII Подільської історико-краєзнавчої конференції 22-23 листоп. 2007 року. – Кам'янець-Поділ. – С. 485-491.

64. *Проскурів в оцінці* англійського кореспондента Джеймса Олдріджа // Видатні постаті Хмельницького: Матеріали другої наук.-практ. конф. «Місто Хмельницький в контексті історії України». 19 верес. 2007 р. – Кам'янець-Поділ. – С. 283-285.

2008

65. «Лядську славу загнав під лаву»: Образ Максима Кривоноса у фольклорі і мистецтві // Пилявецька битва 1648 року в історії України: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 360-річчю битви під Пилявцями 19 верес. 2008 р. – Хмельницький. – С. 129-132.

66. *Художній літопис* драматичних подій 1933 р. в творчості Юрія Клена // Геноцид: Голодомор 1932-1933 рр. на Хмельниччині: причини, жертви, наслідки: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. 19-20 листоп. 2008 року. – Кам'янець-Поділ. – С. 476-478.

Див. також: 281, 282, 284, 303, 306, 307, 325, 326, 331, 349, 357.

ПУБЛІКАЦІЇ В ЖУРНАЛАХ, ЗБІРНИКАХ, АЛЬМАНАХАХ

1962

67. *Дружина дружин*: [Юні туристи СШ № 16 м. Хмельницького] // Фізкультура і спорт. – № 3. – С. 15.

68. *Жан Жак Руссо* // Фізкультура і спорт. – № 2. – С. 19.

69. *Приз имени учителя* физической культуры (К. Кошарского) // Физическая культура в шк. – № 4. – С. 58-59.

1963

70. *Когда любят* легкую атлетику: [СШ № 20 г. Хмельницького] // Легкая атлетика. – № 12. – С. 8-9.

1964

71. *В одному строю*: (Сімейні традиції хмельничан) // Фізкультура і спорт. – № 1. – С. 15.

1965

72. *День будущего воина* // Военные знания. – № 3. – С. 32-33.

73. *Нескорена воля*: [Проскурівський підпільник років Великої Вітчизняної війни К. Косарський] // Фізкультура і спорт. – № 3. – С. 5.

74. *Серед рідних*: [Про великодушність подільських лікарів] // Рад. жінка. – № 2.

1966

75. *А скоро ж* сімдесят п'ять: [Про світового рекордсмена з Кам'янця-Поділ. К. Павленка] // Україна. – № 10. – С. 5.

76. *Дівчина з Ружичної*: (рекордсменка Н. Вишнева) // Рад. жінка. – № 7. – С. 20-21.

1972

77. *Від Дністра до Горині*: Літ.-мистец. карта Поділля // Жовтень. – № 7. – С. 122-123; № 8. – С. 109-111; № 10. – С. 130-138. – (Співавтор М. Скорський).

1977

78. *В. І. Даль на Поділлі* // Нар. творчість та етнографія. – № 1. – С. 34-38.

1993

79. *Архітектор карбованого слова* (Бажан М.П.) // Подільської землі сини. – Хмельницький. – С. 8-11.

80. *Велика любов до мистецтва* (Чаговець В.А.) // Там само. – С. 121-124.

81. *Громадська мужність* (Захаржевський В.П.) // Там само. – С. 49-52.

82. *Заодно з героями* (Цибульський П.Д.) // Там само. – С. 119-121.

83. *Літописець українського села* (Гордієнко К.О.) // Там само. – С. 29-32.

84. *На чатах рідної мови* (Пилинська М.М.) // Там само. – С. 90-93.

85. *Розстріляна поезія* (Панько Педа) // Там само. – С. 29-32.

86. *Строфи немов набої* (Булаєнко В.Д.) // Там само. – С. 29-32.

87. *Хмельницький літературний* // Плоскирів-Проскурів-Хмельницький: (фактогр. зб.). – Хмельницький. – С. 72-76.

88. *Хмельницький літературний* // Творче Поділля: Літ.-худож. альманах Хмельницьк. міськ. літ. спілки «Поділля» – Хмельницький. – С. 179-189.

1996

89. *Леонід Глібов* – байкар і педагог // Пед. вісн. – № 1 (верес.) – С. 13-15.

90. *Свято знавців рідної мови* (учнівські олімпіади) // Там само. – С. 45-46.

1997

91. *Альма-матер педагогів* дошкілля (Хмельницьке педучилище) // Пед. вісн. – № 2. – С. 17.

92. *Вона називала їх садівницями*: Основоположник української концепції дошкілля (Софія Русова) // Пед. вісн. – № 1 (берез.). – С. 5.

93. *«Природний вихователь, найбільший педагог»* (Рідна мова) // Пед. вісн. – № 3 (листоп.). – С. 12-14.

94. *«Світ у мені не вмере»*: До 60-ліття призабутого, але талановитого поета (Володимира Соботовича, уродженця с. Чорна Старосинявського р-ну) // Там само. – С. 14-15.

95. *Сівач на ниві* рідної культури (М. Магера) // Наш Микола Магера: Літ.-худож. зб. – Хмельницький. – С. 50-52.

96. *Чи була русифікація?*: З історії освіти на Поділлі. Добірка док. // Пед. вісн. – № 2 (берез.). – С. 53.

1998

97. *Повість про дитбудинок*, написана півстоліття тому (Корчунецький дитбудинок) // Пед. вісн. – № 1 (трав.). – С. 35-36.

1999

98. *Чи була бабуся мудрою?* // Творче Поділля: Публіцист.-худож. альм. – Хмельницький. – С. 139-140.

99. *Вчителька міжнародного класу* (Т. Рум'янцева з Хмельницького) // Пед. вісн. – № 1 (січ.). – С. 14-15.

100. *Лебеді нашого дитинства* (Екологія) // Пед. вісн. – № 1 (січ.). – С. 37.

101. *Леонід Глібов* – байкар і педагог // Урок укр. мови. – № 6. – С. 37-39.

102. *Посланці Країни* кленового листка: (канадські педагоги на Поділлі) // Пед. вісн. – № 1 (січ.). – С. 24-25.

103. *Учитель-новатор*, учитель-дослідник (Ю. Шмуклер з Славути) // Пед. вісн. – № 2 (серп.). – С. 34.

2000

104. *З розподілу населення* за рідною мовою // Пед. вісн. – № 1. – С. 31-32.

105. *Не так тії вороги*, як добрії люди // Пед. вісн. – № 2. – С. 30-31.

106. *Повість М. Магери* «Кам'янецькими стежками» // Пед. вісн. – № 2. – С. 16-17.

107. *65 років від дня народження* І.В. Рибицького // Календар знаменних і пам'ятних дат Хмельниччини на 2001 рік. – Хмельницький. – С. 24-25.

108. *80 років від дня народження* В.С. Семеновського // Там само. – С. 17-19.

109. *95 років від дня народження* А.П. Бринського // Там само. – С. 26-27.

110. *135 років від дня народження* М.П. Левицького // Там само. – С. 30-31.

2001

111. *Визначні математики і фізики* наші земляки // Пед. вісн. – № 1. – С. 37-38.

112. *Освітянські традиції Поділля* і «Педагогічний вісник» // Пед. вісн. – № 2. – С. 6-8.

113. *Пізнати глибину* рідного слова: (Міжнар. дит. конкурс знавців рідної мови) // Пед. вісн. – № 3. – С. 63.

2002

114. *Легенди і перекази* про Буняка і його переможців // Проблеми етнології, фольклористики, мистецтвознавства Поділля та Південно-Східної Волині: історія і сучасність: Наук. зб. – Кам'янець-Поділ. – С. 216-218.

115. *Освітянські традиції Поділля* і «Педагогічний вісник» // Освіта, наука і культура на Поділлі: Зб. наук. праць. – Кам'янець-Поділ. – Т. 2. – С. 312-314.

116. *Педагог і письменник*: (М. Магері – 80) // Пед. вісн. – № 2. – С. 15.

117. *«Педагогічний вісник»* і краєзнавство Хмельниччини // Історичне краєзнавство в системі освіти України: здобутки, проблеми, перспективи: Наук. зб. – Кам'янець-Поділ. – С. 312-314.

118. *Соловейко*: (Юний співак Н. Дасюк) // Пед. вісн. – № 2. – С. 38.

119. **55 років від дня народження** Івана Іова // Календар знаменних і пам'ятних дат Хмельниччини на 2003 рік. – Хмельницький. – С. 54-55.

120. **85 років від дня народження** В.Д. Булаєнка // Там само. – С. 35-36.

121. **90 років від дня народження** Тамари Сис // Там само. – С. 48-49.

122. **105 років від дня народження** М.М. Пилинської // Там само. – С. 58-60.

2003

123. **Зорі в чорнильницях:** (Про творчість І. Іова) // Любіть мене врожаєм і землею: Біобібліогр. список літератури. – Хмельницький. – С. 5-7.

124. **«Образи таких людей** не блякнуть ніколи»: (Про педагога Є. Гінзбург) // Пед. вісн. – № 2. – С. 34-35.

125. **Шляхом матері:** (Про педагога Н. Кушляк) // Пед. вісн. – № 1. – С. 1.

126. **60 років** від дня народження В.С. Прокопчука // Календар знаменних і пам'ятних дат Хмельниччини на 2004 рік. – С. 49-50.

127. **60 років** від дня народження Й. Ненцінського // Там само. – С. 47-48.

128. **65 років** від дня народження П.П. Карася // Там само. – С. 34-35.

129. **80 років** від дня народження П.Я. Храпача // Там само. – С. 39-40.

130. **100 років** від дня народження М.П. Бажана // Там само. – С. 57-58.

131. **105 років** від дня народження К.О. Гордієнка // Там само. – С. 54-56.

2004

132. *Вивіски нові* – порядки старі: Викриття бездарного керівництва як трагедії для народу у творчості П. Войчишена-Лугівського // Драматург Петро Войчишен-Лугівський і його п'єси. – Хмельницький. – С. 53-54.

133. *Подальша доля* призера олімпіади (Н. Шубовської) // Пед. вісн. – № 1. – С. 39.

134. *Тріумф і трагедія* Миколи Островського, його друзів і героїв роману: (до 100-річчя від дня народж. письменника) // Хмельниччина: Дивокрай: наук.-краєзн. вид. – № 1-2. – С. 96-97.

135. *Шанує минуле* і вірить у майбутнє: (В. Прокопчуку – 60) // Пед. вісн. – № 2. – С. 43-44.

136. *65 років* з дня народження Броніслава Антоновича Грищука // Календар знаменних і пам'ятних дат Хмельниччини на 2005 рік. – Хмельницький. – С. 25-26.

137. *70 років* з дня народження Миколи Михайловича Кульбовського // Там само. – С. 47-49.

138. *90 років* з дня народження Лео Мола (Л.Г. Молоджанина) // Там само. – С. 33-34.

139. *170 років* з дня народження Каленика Васильовича Шейковського // Там само. – С. 33-34.

2005

140. *«Образи таких людей* не блякнуть ніколи» // Легенда подільської філології: Євгенія Гінзбург – педагог, учений, літературознавець. – Хмельницький. – С. 16-20.

141. *«Партизанське з'єднання* називали «вчительським»: Одуха Антон Захарович // Герої освіти і науковці України. – К. – С. 255-257.

142. *Шляхами військового* кореспондента // Хмельниччина: Дивокрай: наук.-краєзн. вид. – № 1-2. – С. 19-20.

2006

143. *Відчуваю дружнє плече* бібліотеки, горджуся званням найстарішого читача // Хмельницька обласна універсальна бібліотека ім. М. Островського в інформаційному просторі. – Хмельницький. – С. 15-16.

144. *10 років з часу* заснування обласного науково-методичного журналу «Педагогічний вісник» // Календар знаменних і пам'ятних дат Хмельниччини на 2006 рік: Довід.-бібліогр. вид. – Хмельницький. – С. 59-62.

145. *60 років* від дня народження Лева Васильовича Баженова // Там само. – С. 27-29.

146. *75 років* від дня народження Олександра Андрониковича Відоменка // Там само. – С. 49-52.

2007

147. *130 років* з дня народження Всеволода Андрійовича Чаговця // Календар знаменних і пам'ятних дат Хмельниччини на 2007 рік. – Хмельницький. – С. 46-47.

148. *180 років* з дня народження Леоніда Івановича Глібова // Там само. – С. 50-52.

2008

149. *Джеймс Олдрідж* і Проскурів (Свідки днів минулих) // Українець. – (трав.). – С. 35.

150. *Йшла війна* // Там само. – С. 16-17.

151. *Оспіваний митцями* слова (Меджибіж) // Стоїть Меджибіж у віках: Збірка. – Меджибіж. – С. 17-18.

152. *85 років* з дня народження Володимира Івановича Ладижця // Календар знаменних і пам'ятних дат Хмельниччини на 2009 рік. – 2008. – С. 71-72.

153. *120 років* з дня народження Остапа Вишні // Там само. – С. 91-94.

154. **180 років** з дня народження Андрія Івановича Димінського // Там само. – С. 68-70.

2009

155. **Лідія Ярохно**: «Над нашою мовою ніколи не заходить сонце» // Українець. – (січ.-лют.). – С. 1.

Див також: 282, 287, 298, 299, 305.

З ІСТОРІЇ РІДНОГО КРАЮ

156. **Безсмертя**: (Про Героя ВВВ льотчика І. Пресайзена з Проскурова) // Комсомол. плем'я. – 1963. – 1 груд.

157. **Білі привиди**: (Про Героя Рад. Союзу Л. Паперника з Славути) // Комсомол. плем'я. – 1961. – 24 січ.

158. **Був битий ворог** під Жванцем: 350 років Жванецькій облозі // Поділ. вісті. – 2003. – 7 листоп.; Майбуття. – 2005. – № 16 (жовт.).

159. **Відважна героїня** (танкіст М. Лагунова) // Рад. освіта. – 1963. – 30 жовт.

160. **Він був першим** (декабрист В. Раєвський) // Рад. Поділля. – 1985. – 10 квіт.

161. **Визначний математик** (М. Чеботарьов) // Рад. Поділля. – 1984. – 18 груд.

162. **Генерал кавалерії** (М. Осліковський) // Корчагінець. – 1980. – 25 верес.

163. **Живе слава про Ганжу** // Майбуття. – 2003. – № 14 (лип.).

164. **Живе тая слава**: (До 355-річчя Пилявец. битви) // Майбуття. – 2003. – № 15 (верес.); Майбуття. – 1999. – № 14 (лип.).

165. «**Жити, горіти, працювати і боротися**»: [Підпільник К. Кошарський] // Майбуття. – 1997. – № 14-15.

166. *Козакам вклонилася Європа*: (Хотинська битва) // Рад. Поділля. – 1991. – 28 верес.
167. *Лікар, академік* (Ф. Яновський) // Рад. Поділля. – 1985. – 31 лип.
168. *Людина без старості*: (Про світового рекордсмена з Кам'янця-Поділ. К. Павленка) // Комсомол. плем'я. – 1963. – 6 жовт.
169. *Матрос* «Варяга» і «Потемкіна» (А. Войцехівський) // Рад. Поділля. – 1981. – 22 листоп.
170. *Місто древньоруської слави*: (Про розкопки поблизу с. Городище Шепетів. р-ну) // Комсомол. плем'я. – 1964. – 18 жовт.
171. *Місто козацької слави* (м. Полонне) // Новий шлях. – 1988. – 26 лип.
172. *Музей партизанської слави* (м. Славута) // Рад. Поділля. – 1970. – 18 січ.
173. *Народний музей* (м. Полонного) // Комсомол. плем'я. – 1964. – 25 листоп.
174. *Наша дума, наша пісня*: До 400-річчя від дня народж. Б. Хмельницького // Літ. громада. – 1995. – № 1 (груд.).
175. *Нескорена воля*: (Про підпільника з Проскурова років ВВВ К. Кошарського) // Комсомол. плем'я. – 1963. – 24 лип.
176. *Не на окраїні живем* // Поділ. вісті. – 1992. – 1 трав.
177. *Обізвався Наливайко* // Рад. Поділля. – 1992. – 6 лют.
178. *Партизанське з'єднання* називали «вчительським» // Пед. вісн. – № 1. – С. 8-10; Майбуття. – 2004. – № 7-8 (квіт.). – С. 6-7.
179. *Перша хвиля* визвольної війни (під керівництвом К. Косинського) // Рад. Поділля. – 1991. – 3 груд.

180. *Перший декабрист* (В.Раєвський) // Корчагінець. – 1980. – 29 трав.
181. *Пилявська битва* // Корчагінець. – 1978. – 16 листоп.
182. «*Пилявецька битва* в історії України» // Майбуття. – № 18 (верес.).
183. *Правда про Голодомор* 1932-1933 рр. на Хмельниччині // Майбуття. – 1999. – № 23 (груд.).
184. *Про нього* співають воїни: (Про Героя Рад. Союзу В. Майборського) // Комсомол. плем'я. – 1963. – 7 листоп.; Майбуття. – 2004. – берез.-квіт.
185. *Проскурів*. Літо 1941-го // Поділ. вісті. – 2004. – 6 серп.
186. *Санінструктор батальйону* (хмельничанин Є. Хиблін) // Патріот Батьківщини. – 1965. – 9 трав.
187. *Соратники Богдана*: До 350-річчя нац.-визвол. війни і Пилявец. битви // Поділ. вісті. – 1999. – 3 верес.
188. *Шляхами військового кореспондента* (С. Борзенко) // Рад. Поділля. – 1970. – 6 трав.
Див. також: 65.

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКІ ТРАДИЦІЇ ПОДІЛЛЯ

189. *Автор воскреслої пісні* (П. Чубинський) // Рад. Поділля. – 1991. – 2 листоп.
190. *Багнетом і пером* (В. Булаєнко) // Рад. Поділля. – 1978. – 7 черв.
191. *Байка розповіла правду* (Л. Глібов і Поділля) // Рад. Поділля. – 1984. – 11 трав.
192. *Байкар і педагог* (Л. Глібов і Поділля) // Поділ. вісті. – 1997. – 4 берез.

193. *Василь Тьоркін* починався у Проскуріві // Рад. Поділля. – 1980. – 6 лип.; Проскурів. – 1998. – 1 лип.
194. *Великий талант* (М. Савіна) // Рад. Поділля. – 1979. – 10 квітня.
195. *Від газетної сторінки* (В. Речмедін на Поділлі) // Рад. Поділля. – 1976. – 5 трав.
196. *Воїн і літературознавець* (І. Бойчак) // Рад. Поділля. – 1984. – 15 січ.
197. *Воїн і письменник* (А. Бринський) // Проскурів. – 2001. – 8 черв.
198. *Володимир Даль* на Поділлі // Рад. Поділля. – 1972. – 10 верес.
199. *Вчитель Пушкіна* (К. Батюшков) // Корчагінець. – 1980. – 29 трав.
200. *Гоголь про Полонне* // Рад. Поділля. – 1960. – 1 черв.
201. *Громадянин, письменник, журналіст*: (П. Карасю – 65 років) // Майбуття. – 2004. – № 1 (січ.).
202. *Два байкарі* – два кам'ячанина (М. Годованець і С. Хмельницький) // Поділ. вісті. – 2005. – 19 серп.
203. *Де Кармель боровся*: (Про М. Старицького) // Рад. Поділля. – 1981. – 23 лип.
204. *Дитяче щастя з Чорномор'я*: (Про юного співака П. Дасюка) // Поділ. вісті. – 2005. – 22 серп.; Проскурів. – 2000. – 23 серп.; Майбуття. – 1999. – № 10-11 (серп.).
205. *Документи стверджують* (О. Донченко і Поділля) // Рад. Поділля. – 1983. – 9 квіт.
206. *Достоевський і Поділля* // Рад. Поділля. – 1968. – 28 трав.
207. *Живий у пісні* (Г. Мачтет) // Корчагінець. – 1980. – 5 лют.
208. *Життя тривожне і цікаве* (А. Бринський) // Рад. Поділля. – 1978. – 8 лип.

209. *Завжди у серці* рідний край (С. Козак) // Рад. Поділля. – 1979. – 28 жовт.
210. *Залишився молодим* (І. Кулик) // Корчагінець. – 1972. – 25 січ.
211. *Земля, славна іменами*: (Про визначних митців Поділля) // Корчагінець. – 1971. – 12, 13, 18, 20, 22 трав.; 5, 19, 30 жовт.; 2 груд.
212. *Золотий ювілей* поетеси і педагога (Н. Шмурикової) // Майбуття. – 2003. – № 20 (груд.).
213. *Імені Миколи Бажана* // Рад. Поділля. – 1984. – 5 серп.
214. *І вогник*, ним засвічений, не згас: (І. Котляревський і Поділля) // Поділ. вісті. – 1994. – 8 верес.
215. *Їм дорогу* прослало Поділля: (О. Вишня і М. Годованець) // Рад. Поділля. – 1979. – 19 серп.
216. *Його байки* – дзеркало часу (Л. Глібов) // Корчагінець. – 1977. – 5 берез.
217. *Його любов проста й глибока*: (В. Семеновському – 80) // Поділ. вісті. – 2001. – 23 січ.
218. *Його слово і діло* (В. Чаговець) // Рад. Поділля. – 1976. – 13 жовт.
219. *Каменяр про історію* і культуру нашого краю // Поділ. вісті. – 2006. – 24 серп.
220. *Кам'янецькі корені* Миколи Бажана: До 100-річчя від дня народж. поета // Поділ. вісті. – 2004. – 19 жовт.
221. *Композитор* починався на Поділлі (М.Леонтович) // Рад. Поділля. – 1984. – 3 черв.
222. *Композитор і піаніст* (М. Завадський) // Рад. Поділля. – 1984. – 6 квіт.
223. *Кореспондент* «Червоного кордону» (Л.Дмитерко) // Рад. Поділля. – 1981. – 8 лют.

224. *Край його дитинства* (Ю.Смолич) // Рад. Поділля. – 1981. – 31 трав.; Майбуття. – 2000. – № 13 (лип.); Високий замок плюс Хмельниччина. – 1999. – 14 лип.; Поділ. вісті. – 2003. – 6 лип.

225. *Коцюбинський і Поділля* // Рад. Поділля. – 1984. – 5 серп.

226. *Коцюбинський* про селянство Поділля // Рад. Поділля. – 1969. – 13 квіт.

227. *Краса України* – Поділля: Літ. карта Хмельниччини // Рад. Поділля. – 1990. – 11 грудня; 1991. – 19 січ., 19 квіт., 14 трав., 26 черв., 15 серп., 2 листоп., 6 груд., 1992. – 25 січ., 15 лют., 27 берез., 14 квіт., 23 трав.

228. *Леонід Глібов* на Поділлі // Літ. громада. – 1997. – № 1 (лют.).

229. *Лікар і письменник* (М. Левицький) // Рад. Поділля. – 1986. – 12 серп.; Літ. громада. – 1998. – № 2 (квіт.-трав.) // Проскурів. – 2001. – 20 лип.

230. *Літописець* українського села (К. Гордієнко) // Рад. Поділля. – 1979. – 3 жовт.

231. *Любив найбільше* Україну: До 60-річчя від дня народж. І. Іова // Майбуття. – 2008. – № 19 (жовт.).

232. *Людина з легенди* (А. Бринський) // Рад. Поділля. – 1978. – 9 трав.

233. *Людина з серцем Данко* (М. Островський) // Корчагінець. – 1974. – 10 верес.

234. *Муза живопису* (Г. Яблонська) // Рад. Поділля. – 1976. – 14 січ.

235. *На подільських теренах* себе гартував (В.Сосюра) // Поділ. вісті. – 1998. – 3 січ.

236. *Надихала мати-подолянка*: (Про матір М. Некрасова) // Рад. Поділля. – 1971. – 8 груд.

237. *Напоєний соками Поділля*: (До 135-річчя від дня народж. М. Коцюбинського) // Поділ. вісті. – 1999. – 16 верес; Майбуття. – 2000. – № 15 (верес.).
238. *Невідомий лист поета* (К. Батюшкова) // Рад. Поділля. – 1967. – 19 листоп.
239. *Олень Донченко* на Поділлі // Корчагінець. – 1984. – 3 квіт.
240. *Олень Донченко* у Проскуріві // Рад. Поділля. – 1982. – 5 верес.
241. *Оповів про себе і свій народ*: (В.Сосюра і Поділля) // Проскурів. – 1998. – 4 січ.
242. *Осінній сад поета* (М. Бажан) // Рад. Поділля. – 1974. – 9 жовт.
243. *Педагог і письменник* (М. Магера) // Проскурів. – 2002. – 30 серп.; Майбуття. – 2007. – № 19 (верес.).
244. *Подвижниця слова* (М.Пилиньська) // Рад. Поділля. – 1981. – 16 жовт.
245. *Подільська квітка*: До 70-річчя від дня народж. Н. Кашук // Поділ. вісті. – 2007. – 16 жовт.; Майбуття. – № 22 (жовт.). – С. 6.
246. *Подільська квітка* (поетеса Н. Кашук) // Поділ. вісті. – 1997. – 28 жовт.
247. *Подільський шлях Баженова* // Поділ. вісті. – 2005. – 24 черв.
248. *Поділля йому через* душу лягло: До 140-річчя від дня народж. Великого Каменяра // Поділ. вісті. – 1996. – 29 серп.
249. *Подорожуючи Поділлям* (Про Т. Рильського) // Рад. Поділля. – 1978. – 18 жовт.
250. *Поет був гостем подолян* (П. Тичина) // Рад. Поділля. – 1981. – 27 січ.
251. *Поет, діяч* (І. Кулик) // Прибуз. зоря. – 1967. – 24 січ.

252. *Поет національного відродження* (О. Ольжич) // Майбуття. – 1994. – № 9 (трав.); № 11 (черв.).
253. *Польський співець Поділля* (М. Гославський) // Поділ. вісті. – 2002. – 10 жовт.
254. *Проникнення в історію:* (М. Гоголь і Поділля) // Рад. Поділля. – 1984. – 15 лип.
255. *Проти тіней:* (М. Коцюбинський і Поділля) // Майбуття. – 1999. – № 20 (20 листоп.).
256. *Родина Смотрицьких* // Майбуття. – 1993. – № 3. – квіт.
257. *Розстріляне слово:* (Про Панька Педу) // Поділ. вісті. – 2002. – 24 груд.
258. *Роксоланія* // Рад. Поділля. – 1983. – 20 лют.
259. *Рядки, обпалені боями:* (Про С. Борзенка) // Корчагінець. – 1976. – 4 трав.
260. «*Світ у мені не вмере*»: Слово про призабутого, але талановитого поета (В. Соботовича, уродж. с. Чорна Старокостянтинів. р-ну) // Літ. Україна. – 1996. – 10 жовт.; Літ. громада. – 1998. – № 4 (листоп.); Майбуття. – 2007. – № 10 (трав.).
261. *Світло і тіні* (М. Коцюбинський і Поділля) // Майбуття. – 1999. – № 9-10 (трав.).
262. *Свято поезії і музики:* (Про творчість Н. Шмурикової) // Майбуття. – 2002. – № 14 (жовт.).
263. *Сергеев-Ценський* на Поділлі // Корчагінець. – 1980. – 12 лип.
264. *Славетні земляки:* Минуло 80 років від дня народж. В. Семеновського // Славутчина. – 2001. – 10 берез.
265. *Соловейко:* (Про юного співака П. Дасюка) // Проскурів. – 2002. – 9 серп.
266. *Сподіваємося на світло без тіней:* (М. Коцюбинський і Поділля) // Поділ. вісті. – 1999. – 5 січ.

267. *Срібло її голосу* (О. Басистюк) // Рад. Поділля. – 1987. – 5 квіт.
268. «*Стяг золотого слова*»: (До 60-річчя І. Іова) // Майбуття. – 2009. – № 2 (січ.).
269. *Творець роману* про рідне село (В. Бабляк) // Ленін. шляхом. – 1986. – 17 квіт.
270. *Титул народного поета*: До 175-річчя від дня народж. С. Руданського // Майбуття. – 2009. – № 2 (січ.).
271. *Тут жив автор* «Поєдинка» // Літ. Україна. – 1970. – 8 верес.
272. *Українською музою натхнені*: Польські співці Поділля // Рад. Поділля. – 1972. – 27 жовт.
273. *У сляві щедрої любові* (М. Подолян) // Рад. Поділля. – 1983. – 23 верес.
274. *Учитель кавалерійського полку*: (О. Донченко і Поділля) // Проскурів. – 1998. – 4 берез.
275. *Франко про Поділля* // Рад. Поділля. – 1972. – 23 січ.
276. *Чародійник слова* (Л. Глібов) // Корчагінець. – 1967. – 5 берез.
277. *Щоденник поета* (П. Тичина) // Рад. Поділля. – 1982. – 5 груд.
278. «*Я їх писала серцем і душею*»: (Про творчість Г. Ісаєнко) // Високий замок плюс Хмельниччина. – 2001. – 28 груд.
279. «*Я – син того Тадея*»: До 100-річчя від дня народж. Максима Рильського // Поділ. вісті. – 1995. – 16 берез.
- Див. також: 63, 49, 85, 87, 89, 95, 101, 116, 119, 120, 123, 127-131, 136, 148, 153, 488, 496, 499, 521, 530, 563, 598, 599.

Т.Г. ШЕВЧЕНКО І ПОДІЛЛЯ

280. *Археографічна подорож* Т. Г. Шевченко на Поділлі // Нар. творчість та етнографія. – 1973. – № 1. – С. 34-38.

281. *В.А. Чаговець* про перепоховання Т.Г. Шевченка // Шевченко і Поділля: Зб. наук. праць за матеріалами другої Всеукр. наук. конф. 20-21 трав. 1999 р. – Кам'янець-Поділ., 1999. – С. 235-237.

282. *Використання краєзнавчого матеріалу* при вивченні творчості Т.Г. Шевченка в школах Хмельницької області // Тези доп. наук.-практ. конф., присвяч. 175-річчю від дня народж. Т.Г. Шевченка. – Кам'янець-Поділ., 1989. – Ч. 1. – С. 98-100.

283. *Друзі і лікарі Кобзаря* // Рад. Поділля. – 1983. – 23 січ.

284. *Ентузіасти відродження* і розвитку духовності рідного краю: Лауреати обл. премії ім. Т.Г. Шевченка // Спадщина Т.Г. Шевченка в контексті гуманізації сучасної освіти: Зб. наук. ст. – Хмельницький, 2001. – С. 102-105.; Майбуття. – 2002. – № 2.

285. *Жива, невмируща*: До 125-річчя перепоховання Т.Г. Шевченка // Поділ. вісті. – 1996. – 23 трав.

286. *Жива, невмируща* (могила Т. Шевченка) // Проскурів. – 1998. – 22 трав.

287. *Заборонений, але відзначений* // Рад. Поділля. – 1988. – 16 груд.; Час. – 1995. – 11 берез.

288. *Звідси видно всю Україну*: (Могила Т. Шевченка у Каневі) // Майбуття. – 2004. – № 8 (трав.); Поділ. вісті. – 2004. – 1 черв.

289. *Земля, яку сходить Тарас*: [Т. Шевченко і Поділля] // Творче Поділля: Публіцист. худ. альм. Хмельниц. міськ. літ. спілки «Поділля». – Хмельницький. – 1995. – С. 27-35.; Рад. Поділля. – 1969. – 9 берез.; Поділ. вісті. – 1994. – 5 берез.; Пед. вісн. – 1995. – № 2. – С. 4-7.

290. *З любов'ю*: (З досвіду вчительки Н.С. Філатенко по використ. шевченкіани) // Рад. Поділля. – 1989. – 8 берез.
291. *З невичерного джерела*: (про вшанування пам'яті Т. Шевченка на Поділлі) // Поділ. вісті. – 1995. – 7 берез.
292. *І вражою злою кров'ю* // Патріот Батьківщини. – 1974. – 10 берез.
293. *Іде планетою Шевченко*, або чи не забагато пам'ятників генію? // Поділ. вісті. – 2002. – 21 трав.; Майбуття. – 2001. – № 7 (трав.).
294. *«І понесли батька* дужого на руках своїх»: До річниці перепоховання Т.Г. Шевченка. // Поділ. вісті. – 1995. – 20 трав.
295. *«Кобзар»* в атаку підймав // Проскурів. – 2001. – 22 черв.; Майбуття. – 2009. – № 8 (квіт.).
296. *Літературні традиції землі*, «яку сходив Тарас» // Дивокрай: Наук.-красн. альм. Вип. 2.: Хмельниччина Подільська. – Хмельницький, 1997. – С. 101-105.
297. *Над труною промовляв*: (К. Шейковський і Т. Шевченко) // Високий замок плюс Хмельниччина. – 2001. – 25 трав.
298. *На прекрасній Подолі*: Сторінки подільської Шевченкіани. – Хмельницький, 2001. – 56 с.
299. *На прекрасній Подолі*: (Т. Шевченко і Поділля) // Пед. вісн. – 2004. – № 1. – С. 10-11.
300. *На рідну землю*: (Перепоховання Кобзаря) // Поділ. вісті. – 1994. – 21 трав.
301. *Незвичайне і маловідоме видання* («Кобзаря») // Поділ. вісті. – 2001. – 26 лип.; Проскурів. – 2001. – 26 жовт.
302. *Не так ті вороги*, як добрії люди // Тарас Шевченко і українська культура ХХІ століття: Зб. наук. пр. за матеріалами Всеукр. симпозиуму 19-20 травня 2000 р. – Кам'янець-Поділ., 2000. – С. 269-272.

303. *Не так ті вороги*, як добрії люди: [Друзі і недруги Кобзаря] // Проскурів. – 2000. – 19 трав.
304. *Очищатися вогнем* Тарасового слова // Високий замок плюс Хмельниччина. – 2001. – 25 трав.
305. *Пам'ятники Кобзареві* // Проскурів. – 2002. – 31 трав.
306. *Перший опис Шевченківської* світлиці: Т.Шевченко і М.Коцюбинський // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Тарас Шевченко у контексті національної та світової культури» 17-18 трав. 2004 р. – Кам'янець-Поділ., 2004.; За матеріалами міжнар. конф., присвяч. 190-й річниці з дня народж. Т.Г. Шевченка. – Кам'янець-Поділ., 2005. – С. 160-163.; Пед. вісн. – 2004. – № 1. – С. 16-17.; Проскурів. – 2001. – 25 трав.
307. *Пісня «Заповіту»* над планетою // Спадщина Т.Г. Шевченка в контексті гуманізації сучасної освіти: 3б. наук. ст. – Хмельницький, 2001. – С. 81-84; Майбуття. – № 22 (груд.); Проскурів. – 2000. – 15, 29 груд.; Поділ. вісті. – 2000. – 21 груд.
308. *Подільські шляхи Кобзаря* // Поділля. – 1997. – 7 берез.; Корчагінець. – 1974. – 8 берез.; Корчагінець. – 1980. – 8 берез.
309. *Подільські друзі* й однодумці Кобзаря // Корчагінець. – 1989. – 26 лют.
310. *Проїздом у Проскурів* (Т.Г. Шевченко) // Поділ. вісті. – 1998. – 6 берез.
311. *Репресована Шевченкіана*: (Заборонені книги про Шевченка) // Час. – 1995. – 20 трав.
312. *Стежками*, сходженими Тарасом // Майбуття. – 2006. – № 3 (лют.); Проскурів. – 2006. – 9 берез.
313. *Тарас Шевченко і Поділля* // Всім. – 2008. – 12 берез.
314. *Тарасове слово* кликало в бій // Рад. Поділля. – 1974. – 22 лют.

315. *Тарасові клени*: Шевченко і Поділля // Поділ. вісті. – 1995. – 7 берез.
316. *Тарас Шевченко* – очима праправнука // Проскурів. – 2000. – 20 жовт.
317. *Твори подільської шевченкіани* // Майбуття. – 2006. – № 1 (січ.).
318. *У вінок Кобзареві* // Рад. Поділля. – 1988. – 18 лют.
319. *Хотів відновити гайдамаччину*, або чи іронізував Т. Шевченко над Кармалюком // Високий замок плюс Хмельниччина. – 2001. – 29 черв.
320. *Шевченко і Поділля*. – Хмельницький: Поділля, 1994. – 64 с.
321. *Шевченко пройшов дорогами* Поділля // Майбуття. – 2000. – № 10 (трав.).
322. «*Ще не було епохи для поета*, але були поети для епох» // Поділ. вісті. – 1999. – 5 берез.
323. *Ювілейні клени* // Поділля. – 1999. – 5 берез.
324. «*Я на сторожі коло них поставлю слово*»: (Про спецвипуск «Пед. вісн.» до 190-річчя Т. Шевченка) // Проскурів. – 2004. – 4 берез.; Майбуття. – 2004. – № 4 (берез.).

ЛЕСЯ УКРАЇНКА І НАШ КРАЙ

325. *Близькі по духу* і переконанням: Леся Українка і Григорій Мачтет // Леся Українка і родина Косачів в контексті української та світової культури: Матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф., 24-25 лют. 2006 р., с. Колодяжне, м. Луцьк, 2006. – С. 30-31.; Рад. Волинь. – 1970. – 25 верес.; Поділ. вісті. – 2006. – Вип. 3. – 21 лют.

326. *Болохівський край* у творчості Олени Пчілки і Лесі Українки // Болохівщина: земля і люди: Матеріали Всеукр. наук. конф. «Велика Волинь» 23-24 черв. 1999. – Хмельницький-Ст. Синява-Любар, 1999. – Т. 20. – С. 302-305.

327. *Буду жити*: Слідами Лесі Українки на Хмельниччині. – Хмельницький, 1991. – 31 с.

328. *Вмерти через кохання* – фантазія чи правда?: (Смерть закоханих у Полонному, про яку знали Олена Пчілка і Леся Українка) // Проскурів. – 1997. – 19 листоп.

329. *Документи стверджують* // Новий шлях. – 1968. – 26 жовт.

330. *Друзі її ідей*: (Про друзів Лесі Українки) // Поділ. вісті. – 2001. – 22 лют.

331. *Життєвий матеріал балади* про нещасливе кохання, записаної Оленою Пчілкою // Олена Пчілка і Волинь: Матеріали наук.-практ. конф. 29-30 черв. 1999. – Луцьк, 1999. – С. 36-37.

332. *Записувала я голоси* від селянок // Рад. Житомирщина. – 1971. – 17 січ.

333. *Зачерпнуті пісні* // Рад. Поділля. – 1970. – 14 серп.

334. *Зі співом на устах*: До 135-річчя від дня народж. Лесі Українки // Майбуття. – 2006. – № 2 (січ.). – С. 6; Проскурів. – 2006. – 23 лют. – С. 14.

335. *Зі співом на устах*: Слідами Лесі Українки // Рад. Поділля. – 1968. – 4 серп.

336. *З любов'ю до людей* // Прибуз. зоря. – 1970. – 22 жовт.

337. *Кармалюк і Леся* // Рад. Поділля. – 1968. – 13 груд.

338. *Кармалюк – її герой* // Корчагінець. – 1971. – 16 лют.

339. *Колиска* «Лісової пісні» // Рад. Поділля. – 1970. – 22 серп.

340. *Краєзнавчими стежками* // Укр. мова і л-ра в шк. – 1970. – № 12. – С. 12-13.
341. *Легенда* про недоспіване кохання: (Леся Українка і наш край) // Українець. – 2008 (трав.). – С. 36-37.
342. *Лесиними стежками* // Літ. Україна. – 1970. – 18 жовт.
343. *Леся Українка* в Полонному // Новий шлях. – 1967. – 10 черв.
344. *Лікар поетеси* (М. Левицький) // Рад. Поділля. – 1971. – 26 січ.
345. *Літературні традиції* Лесиноного краю // Дивокрай: Наук.-краєзн. альм. Вип. 1.: Південно-Східна Волинь. – Хмельницький. – 1995. – С. 101-105.; Славутчина. – 2001. – 3 лют.
346. *Музей-бібліотека* Лесі Українки у Новограді-Волинському // Укр. мова і л-ра в шк. – 1971. – № 2. – С. 87.
347. *Недоспіване кохання* // Рад. Поділля. – 1968. – 12 берез.
348. *Оповідують документи: Слідами Лесі Українки* // Рад. Поділля. – 1968. – 12 берез.
349. *Полонне в листах* і архівах Лесі Українки // Полонному 1000 років: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. 15-17 черв. 1995. – Полонне, 1995. – С. 98-99.; Поділ. вісті. – 1996. – 22 лют.
350. *Свідок Лесиноного* вінчання (М. Мережинський) // Проскурів. – 2001. – 26 січ.
351. *Світла зброя* // Корчагінець. – 1971. – 12 січ.
352. *Себе Українкою* звала: До 130-річчя від дня народж. Лесі Українки: Нарис з дослідженням. – Хмельницький, 2001. – 48 с.
353. *Сільбуд імені* великої поетеси // Новий шлях. – 1967. – 16 груд.; Соц. культура. – 1970. – № 12. – С. 12-13.; Корчагінець. – 1971. – 25 лют.

354. *Славити красної бори соснові* // Літ. Україна. – 1970. – 22 серп.
355. *Слідами Лесі Українки* // Рад. Поділля. – 1967. – 18 жовт.; Жовтень. – 1968. – № 8. – С. 107-109.; Нар. творчість і етнографія. – 1970. – № 6. – С. 40-44.
356. *Слово-зброя* // Патріот Батьківщини – 1971. – 21 лют.
357. *Споріднені духом і переконанням: Леся Українка і Григорій Мачтет* // Бібліотека як міжнаціональний центр духовного надбання: Матеріали обл. міжвід. наук.-практ. конф. – Хмельницький, 2005. – С. 109-113.
358. *Сторінки братерства і любові* // Рад. Поділля. – 1970. – 9 серп.
359. *Трагедія великого роду, або Чому Лесю Українку вилучали із шкільної програми* // Проскурів. – 1999. – 16 лют.; Високий замок плюс Хмельниччина. – 1999. – 23 лют.
360. *Тут жила поетеса* // Корчагінець. – 1970. – 8 жовт.
361. *Тут нога її ступала* // Рад. Поділля. – 1991. – 25 лют.
362. *Тут починався великий шлях* // Рад. Поділля. – 1970. – 9 серп.
363. *У дружбі із людом трудовим* // Рад. Поділля. – 1976. – 18 жовт.
364. *У Лесиній господі* // Рад. Поділля. – 1980. – 15 листоп.
365. *У Луцьку стародавнім* // Рад. Поділля. – 1970. – 16 верес.
366. *Улюблена в народі* // Корчагінець. – 1970. – 3 листоп.
367. *У Полонному, де слава козацька* // Рад. Поділля. – 1970. – 28, 30 серп.

368. *У чужій і рідній* сторони (Леся Українка і Дебогорій-Мокрієвич) // Рад. Поділля. – 1969. – 16 лют.; Вінниц. правда. – 1971. – 10 січ.

ПОДІЛЬСЬКИЙ ФОЛЬКЛОР ТА ЕТНОГРАФІЯ

369. *Етнограф і фольклорист* (К. Шейковський) // Рад. Поділля. – 1975. – 23 лип.

370. *Збирач народних скарбів* (А. Димінський) // Рад. Поділля. – 1979. – 13 січ.

371. *Знає Корсунь і Пилява*: (Фольклор про визвольну війну 1648–1654 рр.) // Рад. Поділля. – 1973. – 27 січ.

372. *З фольклорних джерел* (А. Свидницький) // Рад. Поділля. – 1977. – 2 груд.

373. *Легенда про подолянку* // Рад. Поділля. – 1976. – 23 лип.

374. *Місто козацької слави*: (Полонне в думах і піснях) // Новий шлях. – 1994. – 17 верес.

375. *Народ оснівав* // Рад. Поділля. – 1978. – 13 жовт.

376. *Наша дума, наша пісня* // Рад. Поділля. – 1990. – 19 верес.

377. *Письменник і фольклорист* (А. Свидницький) // Корчагінець. – 1980. – 1 листоп.

378. *Подвиг Кожум'яки*: Легенди рідного краю // Рад. Поділля. – 1980. – 13 січ.

379. *Подільські Ромео і Джульєтта* // Рад. Поділля. – 1982. – 26 верес.

380. *Про лист турецькому султану* // Рад. Поділля. – 1969. – 14 трав.

381. *Свідок з Проскурова*: (Про Раківський концтабір) // Рад. Поділля. – 1987. – 14 січ.

382. *Селянський полковник* (М. Кривоніс) // Корчагінець. – 1978. – 24 жовт.
383. *Служи, сину, чесно:* (рекрутські пісні) // Рад. Поділля. – 1974. – 30 серп.
384. *Служіння людям* (Лікар Ф. Яновський) // Рад. Поділля. – 1980. – 21 верес.
385. *Степан Руданський* і подільський фольклор // Рад. Поділля. – 1972. – 13 жовт.
386. *Супроти ворога страшного* // Корчагінець. – 1991. – 12 жовт.
387. *У думках оспіваний* // Рад. Поділля. – 1969. – 1 берез.
388. *Цей невмирущий фольклор* // Поділ. вісті. – 2002. – 2 лип.; Майбуття. – 2000. – № 8 (черв.).
389. *Чаговець про Кармалюка* // Рад. Поділля. – 1976. – 23 лип.
390. *Чи не той хміль ...:* (Б. Хмельницький в думках і піснях) // Поділ. вісті. – 1995. – 10 серп.
391. «*Чи не той то Хміль*» (Образ Богдана Хмельницького і його соратників у фольклорі) // Майбуття. – 1999. – № 15-16 (серп.).
392. *Як козаки фортеці здобували* // Корчагінець. – 1991. – 31 серп.
- Див. також: 60.

ОСВІТА І ВИХОВАННЯ

393. *Бачу людину:* (Про учнівські твори) // Рад. Поділля. – 1993. – 25 лют.
394. *Вернімо дітям Україну* // Рад. Поділля. – 1991. – 22 листоп.
395. *Відродити себе в собі* // Рад. Поділля. – 1991. – 20 серп.

396. *Вибрати не можна* тільки Батьківщину // Рад. Поділля. – 1990. – 5 верес.
397. *Виховна сила музею*: (Музей Н. Рибака в Шепетівській СШ № 7) // Корчагінець. – 1985. – 5 берез.
398. *Вчителька міжнародного класу* (Т. Румянцева) // Майбуття. – 1999. – № 20 (листоп.).
399. *Два крила*: (Виховання в сім'ї) // Рад. Поділля. – 1984. – 28 січ.
400. *Десятеро Валькових* // Рад. Поділля. – 1988. – 16 січ. – (У сімейному колі).
401. *Діяти спільно* // Рад. Поділля. – 1985. – 16 серп. – (У сімейному колі).
402. *До розуму і серця* школярів // Майбуття. – 2000. – № 9 (трав.); Поділ. вісті. – 2001. – 30 трав.
403. *Живе джерело*: (Досвід учительки СШ № 3 з м. Хмельницького Н.Г. Гуменюк) // Рад. Поділля. – 1982. – 31 серп.
404. *За досвідом до колег* // Рад. Поділля. – 1986. – 7 січ.
405. *За партами* – надія хімії // Рад. Поділля. – 1992. – 28 берез.
406. *І школярі* – олімпійці // Поділ. вісті. – 1996. – 13 серп.
407. *Математична аура сім'ї* Глухівських // Поділ. вісті. – 2002. – 8 лист.; Майбуття. – 1995. – № 15 (жовт.).
408. *Мудре і гостре перо* педагога (С. Вознюка) // Майбуття. – 2006. – № 2. – С. 6.
409. *Найталановитіші юні фізики* // Поділ. вісті. – 2005. – 31 берез.
410. *Натхнення і творчість*: (Досвід засл. учительки України В.Н. Магери з Дунаєвець) // Рад. Поділля. – 1987. – 9 трав.

411. *Не принижуймо ролі оцінки* // Рад. Поділля. – 1986. – 19 квіт.
412. *Пізнати себе: Освіта – на вістрі проблем* // Поділ. вісті. – 1992. – 22 квіт.
413. *Подільський школяр* (П. Драль) – володар золотої Менделєєвської медалі // Поділ. вісті. – 2003. – 28 серп.
414. *Подоляночка: (Про студентку педучилища Н. Шубовську)* // Молодь України. – 1999. – 30 верес.
415. *Покликання педагога* // Рад. Поділля. – 1983. – 19 жовт.
416. *Починаючи з колиски* // Поділ. вісті. – 1992. – 4 серп.
417. *Право на відповідальність* // Рад. Поділля. – 1988. – 16 лют. – (Педагогічна рада).
418. *Прилучення до творчості: (Про досвід засл. учительки України О.І. Риголь з Волочиська)* // Рад. Поділля. – 1983. – 14 груд.
419. *Свято знавців рідної мови* // Майбуття. – 1993. – № 3 (квіт.).
420. *Свято, що повинно стати буднями: (Свято рідної мови)* // Рад. Поділля. – 1989. – 2 квіт. – (Співавтор С. Кабачинська).
421. *Сила щирості: Роздуми над учнівськими творами* // Рад. Поділля. – 1984. – 18 лют.
422. *Стартують учнівські олімпіади* // Поділ. вісті. – 2003. – 16 січ.; Майбуття. – 2002. – № 1 (січ.).
423. *Сходинки. Може, й до Нобеля?: (Учнівські наукові роботи)* // Поділ. вісті. – 1996. – 11 лип.
424. *Теоретично і практично: Народознавство* // Освіта. – 1991. – 19 квіт.
425. *У дітях наших озветься: Освіта – на вістрі проблем* // Рад. Поділля. – 1990. – 17 серп.

426. *У поєднанні з етнопедогогікою* // Рад. Поділля. – 1991. – 21 берез.
427. *Уроки мудрості та добра* // Рад. Поділля. – 1974. – 14 квіт.
428. *Успіх юних географів* // Поділ. вісті. – 2005. – 22 груд.; Проскурів. – 1999. – 5 січ.; Майбуття. – 2000. – (груд.).
429. *Учитель року – 2003* // Поділ. вісті. – 2003. – 25 лют.; Проскурів. – 2000. – 21 лют.; Майбуття. – 1998. – № 6 (берез.).
430. *Учнівські олімпіади: здобутки і прорахунки* // Майбуття. – № 7-8 (квіт.). – С. 2.
431. *Чиї ми діти* // Рад. Поділля. – 1991. – 9 квіт.
432. *Шляхами історії* (краєзнавство в школі) // Комсомол. плем'я. – 1963. – 27 листоп.
Див. також: 90, 96, 103, 124, 140, 485, 486.

РЕЦЕНЗІЇ

433. *Архітектурні свідки* // Рад. Поділля. – 1965. – 13 серп. – Рец. на кн.: Катернога М. Архітектурна пам'ятка туриста по Україні, К., 1965.
434. *Весело про серйозне* // Рад. Поділля. – 1980. – 20 черв. – Рец. на кн.: Мацевич А. Романко та Сергійко, К., 1980.
435. *Вони були молодими* // Рад. Поділля. – 1981. – 4 січ.
436. *Гарний подарунок малятам: (Про кн. Н. Шмурикової «Хитрий зайчик»)* // Поділ. вісті. – 1998. – 23 берез.
437. *Гаряче серцебиття* // Поділ. вісті. – 1998. – 23 лип. – Рец. на кн. П. Карася «Соломія».
438. *Дарунок малятам: (Про кн. Н. Шмурикової «Хитрий зайчик»)* // Майбуття. – 1999. – № 1-2.
439. *Джерела творчості* // Рад. Поділля. – 1973. – 6 лип.

440. *Журливий заспів* // Рад. Поділля. 1971. – 28 лют.
441. *Закоханій у Поділля* // Рад. Поділля. – 1986. – 15 листоп. – Рец. на кн.: Свідзинський В. Поезії, К., 1986.
442. *Заповіт живим* // Патріот Батьківщини. – 1963. – 24 січ. – Рец. на кн.: Говорят погибшие герои, М., 1962.
443. *З когорти славетних* // Рад. Поділля. – 1967. – 31 берез. – Рец. на кн.: Цюпа І. Через терни до зірок, К., 1967.
444. *З любов'ю до слова* // Рад. Поділля. – 1968. – 28 лип. – Рец. на кн.: Кашук Н. Весняне пробудження, К., 1959.
445. *Знав силу творчої праці:* (про кн. М. Кульбовського «Перлина Поділля») // Поділ. вісті. – 1999. – 3 січ.
446. *З невичерного джерела* // Рад. Поділля. – 1968. – 27 квіт. – Рец. на кн.: Народ про Кармалюка, К., 1961.
447. *Зростають берізки* // Рад. освіта. – 1974. – 20 лют. – Рец. на кн.: Познанська М. Валя Котик, К., 1954; Жоржини цвітуть, К., 1974.
448. *Із спадщини поетеси* // Корчагінець. – 1971. – 26 жовт. – Рец. на кн.: Народні пісні в записах Лесі Українки та її співу, К., 1971.
449. *Її любили всі* // Рад. Поділля. – 1983. – 27 лют. – Рец. на кн.: Кагарлицький М. Оксана Петрусенко, К., 1983.
450. *Квітучий наш край* // Рад. Поділля. – 1975. – 11 листоп. – Рец. на кн.: Хмельниччина, К., 1975.
451. *Книгодрукування* на Радянському Поділлі // Рад. Поділля. – 1974. – 1 листоп. – Рец. на кн.: Молодчиков О. Книга радянської України, К., 1974.
452. *Легендарна поетеса* // Рад. Поділля. – 1967. – 20 серп. – Рец. на кн.: Дівчина з легенди Маруся Чурай, К., 1967.
453. *Листи воїнів* // Патріот Батьківщини. – 1966. – 27 лют. – Рец. на кн.: Солдатские письма, М., 1965.
454. *Література гарту й боротьби* // Рад. Поділля. – 1973. – 6 квіт. – Рец. на кн.: Кисельов О. Література гарту й боротьби, К., 1972.

455. *На варті українства*: (Про кн. Є. Сохацької) // Проскурів. – 2006. – 26 трав.
456. *На прекрасній Поділлі* // Рад. Поділля. – 1971. – 16 січ. – Рец. на кн.: Михайло Коцюбинський: Життя і творчість у портретах, ілюстрація, документах, К., 1970.
457. *Немов набої рушниці* // Корчагінець. – 1974. – 28 листоп. – Рец. на кн.: Володимир Булаєнко: Поезії, К., 1974.
458. *Нова зустріч* // Корчагінець. – 1974. – 28 листоп. – Рец. на кн.: Мах П. Вікна, К., 1971.
459. *Подільянки* // Рад. Поділля. – 1974. – 6 січ. – Рец. на кн.: Кашук Н. Земна орбіта, К., 1974.
460. *Подорож до краси земної* // Рад. Поділля. – 1978. – 30 листоп. – Рец. на кн.: Дем'янчук Г. Високі береги Смотрича, Львів, 1978.
461. *Праця воїна і вченого* // Рад. Поділля. – 1975. – 20 верес. – Рец. на кн.: Шашло Т. Військово-патріотичне виховання, К., 1975.
462. *Пригоди видатних* // Корчагінець. – 1967. – 5 лют. – Рец. на кн.: Цікаві бувальщини: Пригоди з життя видатних людей, К., 1969.
463. *Путівник з літератури* // Корчагінець. – 1971. – 27 лип. – Рец. на кн.: Письменники Радянської України: Бібліогр. довід., К., 1970.
464. *Реабілітовані історією*: (Про кн. Реабілітовані історією: Хмельницька обл.) // Майбуття. – 2005. – № 10 (трав.).
465. *Роман* про подільську квітку: (Про кн. М. Мачківського «До вежі черленої») // Майбуття. – 2006. – № 24 (груд.).
466. *Свідчать документи* // Патріот Батьківщини. – 1970. – 29 берез. – Рец. на кн.: Поділля у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.
467. *Світанки в дорозі* // Спорт. газ. – 1965. – 30 жовт. – Рец. на кн.: Кушнір Б. Світанок стрічаємо в дорозі, К., 1965.

468. *Серце*, віддане дітям // Рад. Поділля. – 1972. – 4 квіт. – Рец. на кн.: Цюпа І. Добротворець, К., 1971.
469. *Син Бурятії* // Патріот Батьківщини. – 1967. – 30 квіт. – Рец. на кн.: Гвардии полковник Борсоев: Герой Советского Союза, Улан-Уде, 1968.
470. *Скріплена в боях* // Патріот Батьківщини. – 1965. – 18 лип. – Рец. на кн.: Исторические связи и дружба украинского и армянского народов, К., 1965.
471. *Славні струни кобзарів* // Корчагінець. – 1981. – 23 черв. – Рец. на кн.: Кирдан Б., Омельченко А. Народні співці – музиканти на Україні, К., 1980.
472. *Словом і зброєю* // Рад. Поділля. – 1980. – 12 верес. – Рец. на кн.: Письменники України у Великій Вітчизняній війні: Бібліогр. довід., К., 1980.
473. *Соратники і побратими* // Рад. освіта. – 1975. – 8 берез. – Рец. на кн.: Чернышевская Н. Н. Чернышевский и Т. Шевченко, К., 1974.
474. *Творчий доробок науковця*: (про кн. Є. Сохацької «На варті українства») // Там само.
475. *Художній літопис народу* // Рад. Поділля. – 1971. – 15 серп. – Рец. на кн.: Историчні пісні, К., 1970.
476. *Через Дністер до братів* // Рад. Поділля. – 1974. – 1 листоп. – Рец. на кн.: Грекул І. Слово про дружбу, К., 1974.
477. *Щоб знайти цвіт напороті* // Комсомол. плем'я. – 1965. – 5 груд. – Рец. на кн.: Карась П. Озаріння: Поезії, К., 1965.
478. *Які поїзди йшли на схід* // Проскурів. – 2000. – 22 січ. – Рец. на кн. С. Албула «Поїзд рушає на схід».

НАУКОВО-ПОПУЛЯРНІ ТА КРАЄЗНАВЧІ СТАТТІ В ПЕРІОДИЧНІЙ ПРЕСІ

1995

479. *Слова про матір* // Майбуття. – № 7 (трав.).
480. *Ісайя Кам'янчанин* – зачинатель полемічної літератури // Майбуття. – № 18 (жовт.).
481. *Етнограф і фольклорист*: (Каленик Шейковський) // Поділ. вісті. – 21 груд.

1996

482. *Його геній* сягнув нашого краю: До 140-річчя з дня народж. і 80-річчя з дня смерті Івана Франка // Майбуття. – № 6 (серп.).
483. *Не тільки море квітів*, а й журнал: (Про журн. «Пед. вісн.») // Проскурів. – 9 жовт.
484. *«Педагогічний вісник»* // Майбуття. – № 18-19, (верес.-жовт.).
485. *Талановита дочка України*: (Софія Русова і Поділля) // Поділ. вісті. – 26 листоп.
486. *Мова – найбільший педагог* // Освіта. – 25 груд.

1997

487. *Уроки мудрості і добра*: Слово про матір // Літ. громада. – № 3-4.
488. *Письменник і театрознавець*: (В. Чаговець) // Поділ. вісті. – 22 квіт.
489. *Оспіваний майстрами слова* (сміт Меджибіж) // Поділ. вісті. – 10 лип.
490. *«Нації вмирають не від інфаркту – спочатку їм відбирає мову»* // Проскурів. – 19 верес.; Поділ. вісті. – 7 листоп.
491. *Будуючи Україну*, «будуємо» й українців // Поділ. вісті. – 9 жовт.

492. *Чи була бабуся мудрою*: (Бувальщина) // Поділ. вісті. – 9 жовт.; Молодь України. – 1998. – 3 берез.

493. *Його життя* – наша історія (ветеран війни А.Терлецький) // Край Кам'янецький. – 16 груд.

1998

494. *Є світло і тіні* як і 100 років тому: (М. Коцюбинський про Поділля) // Проскурів. – 28 січ.

495. *Про традиції*: (зв'язки з ред. газ.) // Поділ. вісті. – 10 лют.

496. *«Окопна правда»* Віктора Астаф'єва // Проскурів. – 15 квіт.

497. *Розповідав англійський письменник* (Джеймс Олдрідж) // Поділ. вісті. – 21 квіт.

498. *Повість про дитбудинок*, яка написана 50 років тому (П. Панчем) // Проскурів. – 3 черв.

499. *Василь Тьоркін* починався в нашому місті: (Перебування на Поділлі О.Твардовського) // Проскурів. – 1 лип.

500. *Парад у Проскурові*: переможців чи приречених // Проскурів. – 15 лип.

501. *Таким він побачив Корчунок* (П. Панч) // Поділ. вісті. – 11 серп.

502. *Автор воскреслої пісні* (П. Чубинський) // Проскурів. – 12 серп.

503. *Українське слово* залунало на весь світ: (До 200-річчя «Енеїди» І. Котляревського) // Поділ. вісті. – 13 серп.

504. *Щедрий ужинок краєзнавця* (Є. Назаренку – 60) // Поділ. вісті. – 20 жовт.

505. *Краєзнавець і педагог* (Є. Назаренко) // Майбуття. – № 18 (жовт).

506. *Якою мовою ти плачеш*, немовля?: Ми українці (Проблеми рідної мови) // Поділ. вісті. – 3 листоп.

507. *Осінній сад краєзнавця* (Є. Назаренку – 60) // Літ. громада. – (жовт.-груд.).

508. *Ниці топчуть* прах великих предків: Думки з приводу... (Навішування ярликів на національні постаті) // Поділ. вісті. – 10 листоп.

1999

509. *Лебеді нашого дитинства* (Екологія) // Поділ. вісті. – 6 квіт.

510. *Черговий замах* на генетичний код нації (укр. мову) // Проскурів. – 18 черв.

511. *Проскурів* – місто її молодості (До 100-річчя від дня народження І. Коцюбинської) // Поділ. вісті. – 8 лип.

512. «*Братерство ЗУН*», або як студентка Лідія Ярошно стала ворогом держави // Поділ. вісті. – 10 серп.

513. *Ниці топчуть прах* великих предків, або дещо про компрофагів // Молодь України. – 17 серп.

514. *Бузина з підвищеною* температурою тіла // Поділ. вісті. – 31 серп.

515. *За двома тендітними* студентками полювало 40 офіцерів держбезпеки // Молодь України. – 12 серп.; Голос громади. – 19, 26 серп.; 2 верес.

516. *Людина* з «гордошами в серці» // Освіта. – 29 верес.

2000

517. *У чому був злочин* «Братерства ЗУН» // Проскурів. – 2 лют.

518. *Хотіли* «вирвати язик», та мову зберегла душа, або дещо з історії перепису населення // Поділ. вісті. – 22 лют.

519. *Методи і аргументи – ті ж* // Проскурів. – 5 трав.; Поділ. вісті. – 8 черв.

520. *Справжні й удавані утиски*, або покришки для прикриття купи гною // Проскурів. – 15-22 верес.

521. *Педагог і поет* (А. Коляновський) // Майбуття. – № 16 (верес.).

522. *Цвіт білої черешні* // Проскурів. – 20 жовт.

523. *Троянди і терни* // Проскурів. – 27 жовт.

524. *Райдуга Ніни Шмурикової* // Проскурів. – 20 жовт.; Високий замок плюс Хмельниччина. – 3 листоп.; Майбуття. – № 20 (листоп.).

525. *Цей край таким* побачив українець: (Ю. Липа у Кам'янці-Поділ.) // Поділ. вісті. – 19 груд.

526. «*Коли в душі поезія живе*»: (М. Кульбовському – 65) // Високий замок плюс Хмельниччина. – 1 груд.; Майбуття. – № 22 (груд.); Поділ. вісті. – 28 груд.

2001

527. «*З розподілу населення за рідноюмовою*» // Високий замок плюс Хмельниччина. – 26 січ.

528. *Лесин ровесник і однодумець* (М. Кривинюк) // Майбуття. – № 1-2 (січ.); Високий замок плюс Хмельниччина. – 16 лют.

529. «*Такий славний, щирий хлопець*» (М. Лосятинський) // Поділ. кур'єр. – 22 лют.

530. «*А ми ж – діти природи*»: (В. Баженову – 85) // Проскурів. – 23 лют.

531. *Ниці топчуть прах* великих предків // Високий замок плюс Хмельниччина. – 6 квіт.; Проскурів. – 20 квіт.

532. «*Нема безіменних Вітчизн, а є Україна, Поділля, Цвітоха*»: (І. Рибицькому – 65) // Проскурів. – 1 черв.; Поділ. вісті. – 18 верес.

533. *Пізнати глибину* рідного слова (Міжнар. дит. конкурс знавців укр. мови) // Поділ. вісті. – 6 верес.; Проскурів. – 14 верес.

534. *Вірив у незалежність* України: (Про А. Постоловського) // Проскурів. – 27 лип.

535. *Невмирущий глашатай* Центральної Ради // Поділ. вісті. – 9 серп.
536. *«Україна – це я»* // Проскурів. – 24 серп.
537. *Він згадував місто над Случчю*: (Про В. Чаговця) // Поділ. вісті. – 20 верес.
538. *«Педагогічному віснику»* – 5 років // Майбуття. – № 16-17 (верес.).
539. *«З розподілу населення за рідною мовою»* // Проскурів. – 12 жовт.
540. *Україна – це я і кожен із нас* // Високий замок плюс Хмельниччина. – 12 жовт.
541. *Порадник освітян* // Поділ. вісті. – 5 жовт.; Проскурів. – 19 жовт.
542. *Земля дуже мала для того*, щоб на ній були розбрат і війни // Проскурів. – 2 листоп.; Поділ. вісті. – 16 лист.
543. *Щира розмова* з Батьківщиною: конкурс знавців української мови триває // Поділ. вісті. – 13 листоп.; Проскурів. – 2 листоп.
544. *Свято*, яке залишається з нами: День української писемності і мови // Проскурів. – 2 листоп.; Високий замок плюс Хмельниччина. – 9 листоп.
545. *Космічне сузір'я*: (Олена Козацька – лауреат космічного конкурсу) // Високий замок плюс Хмельниччина. – 9 лист.; Майбуття. – № 19-20 (жовт.- листоп.).
546. *Володимир Даль на Поділлі* // Проскурів. – 16 листоп.
547. *«У цьому краї історичні* події залишали по собі пісню або казку»: (До ювілею В. Даля) // Високий замок плюс Хмельниччина. – 23 листоп.
548. *Поляк за походженням*, українець духом (П. Свенціцький) // Проскурів. – 14 груд.
549. *Нескорений дух* од «славного лицаря»: (Про В. Вовкодава) // Високий замок плюс Хмельниччина. – 14 груд.

550. *В.І. Даль на Поділлі* лікував хворих і збирав фольклор // Поділ. вісті. – 18 груд.

551. *З Кармалюком у серці:* (Про В. Вовкодава) // Проскурів. – 21 груд.

2002

552. *Князь Сангушко просив* перед смертю помолитись // Високий замок плюс Хмельниччина. – 25 січ.; Пульс. – 7 лют.; Проскурів. – 8 лют.; Молодь України. – 25 листоп.

553. *Як знищували* «старий світ» // Поділ. вісті. – 19 лют.

554. *Музей письменника* (В. Баженова) в школі // Майбуття. – № 3 (лют.); Поділ. вісті. – 7 берез.

555. *Письменник і театрознавець* В. А. Чаговець // Прос-курів. – 15 лют.

556. *Чиї ми діти?* Хто не пам'ятає минулого, у того немає майбутнього // Поділ. вісті. – 11 квіт.

557. *Перша мандрівка Трублаїні* // Поділ. вісті. – 25 квіт.

558. *Хто не пам'ятає минулого,* у того немає майбутнього // Проскурів. – 3 трав.

559. *Створити літопис рідного краю* // Поділ. вісті. – 9 лип.; Майбуття. – № 8 (черв.).

560. *То хто ж він,* подільський Кожум'яка? // Поділ. вісті. – 18 лип. – (Легенди рідного краю).

561. *Повернення архіву* опального Сірополка // Поділ. вісті. – 25 лип.

562. *Нескорений подолянин:* (Про П. Дунцова-Вигодського) // Проскурів. – 2 серп.; Майбуття. – № 13 (верес.).

563. *«Червона писанка»* родом з Проскурова: (Перебування на Поділлі О. Донченка) // Поділ. вісті. – 15 серп.

564. *Подоляночка* (І. Красноштан) // Молодь України. – 20 серп.

565. *Роман*, який замовчували («Кримська неволя» Д. Мордовцева) // Поділ. вісті. – 20 серп.

566. *Один із друзів* Лесі Українки (Г. Мачтет) // Проскурів. – 30 серп.

567. *Освіта і краєзнавство*: Всеукр. наук.-метод. конф. // Поділ. вісті. – 29 жовт.; Майбуття. – № 15 (жовт.).

568. *Талановитому краєзнавцю* присвячено: (Про Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. В.П. Струманському) // Поділ. вісті. – 10 груд.

569. *Режимом цькований*, палав: (Про Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. Ю. Сіцінському) // Поділ. вісті. – 26 груд.

570. *Поет вибрав страту* (Д. Братковський) // Поділ. вісті. – 26 листоп.

571. *Юхим Сіцінський* в історії та культурі Поділля // Майбуття. – № 18-20 (груд.).

2003

572. «*Офіційний козир*», або Чия мовна карта в політичній грі? // Поділ. вісті. – 30 січ.

573. *Пам'яті подільського педагога* (В. Струманського) // Майбуття. – № 1 (січ.).

574. *Хто переклав «чиншовиків»?* // Поділ. вісті. – 18 лют.

575. *Незвичайний підручник* і його автор (Н.Григоріїв) // Поділ. вісті. – 25 лют.; Майбуття. – № 3 (лют.).

576. *Пам'яті подільського педагога* (В.Струманського) // Освіта України. – 18 берез.

577. «*Чудові люди Поділля*» в житті і творчості Олеса Гончара // Майбуття. – № 4 (берез.); Поділ. вісті. – 15 квіт.

578. *З любов'ю* до рідного краю: Мої зустрічі з І. Сварником // Поділ. вісті. – 17 черв.

579. *Паросток українського слова*: (До 425-річчя виходу «Букваря») // Поділ. вісті. – 11 лип.

580. *Анна Ахматова* – Ліна Костенко: Поезія краси і правди // Поділ. вісті. – 15 лип.

581. *Перший полковник* Богдана Хмельницького (М. Кривоніс) // Поділ. вісті. – 25 лип.

582. *Добрі справи* ветеранів спорту // Поділ. вісті. – 7 серп.

583. *Ця утоплена любов* // Поділ. вісті. – 8 серп. – (Легенда).

584. *Умій учити* себе самого: (Про журнал «Пед. вісн.») // Поділ. вісті. – 28 серп.

585. *Патріарх краєзнавства подільського* (Т. Сис) // Поділ. вісті. – 5 верес.

586. *Вчений, педагог, добротворець* (В. Сухомлинський) // Поділ. вісті. – 26 верес.; Майбуття. – № 14 (верес.).

587. *І возник, ним засвічений, не згас* // Поділ. вісті. – 12 верес; Майбуття. – № 14 (верес.).

588. *Кам'янець-Подільський університет* в особах // Поділ. вісті. – 28 жовт.; Майбуття. – № 17 (жовт.).

589. *Серце віддав дітям* (В. Сухомлинський) // Майбуття. – № 16 (жовт.).

590. *Кармалюку* – належати народу: (Творчість І. Іова) // Майбуття. – № 18 (листоп.).

591. *Отой проклятий 33-й рік*: Тема голодомору в творчості Юрія Клена // Майбуття. – № 19 (листоп.).

2004

592. *На чатах рідного слова*: (Про М. Пилинську) // Поділ. вісті. – 13 січ.

593. *Автор воскреслої пісні* (П. Чубинський) // Поділ. вісті. – 27 січ.

594. *Ентузіасти відродження* і розвитку духовності рідного краю: [Про лауреатів обл. премії ім. Т.Г. Шевченка] // Майбуття. – № 2 (січ.).

595. *«Окопна правда»* Віктора Астаф'єва // Майбуття. – № 7 (квіт.).

596. *Тріумф і трагедія письменника* та його сучасників: До 100-річчя від дня народж. Миколи Островського // Поділ. вісті. – 29 черв.; Майбуття. – № 11 (черв.)

597. *Економічна освіта* – вимога сучасності: (Про черг. випуск «Пед. вісн.») // Поділ. вісті. – 3 серп.; Проскурів. – 26 серп.; Майбуття. – № 14-15 (серп.-верес.).

598. *Син подільської землі* (М. Бажан) // Майбуття. – № 18-19 (жовт.).

599. *Яскрава зоря Анатолія Свидницького* // Поділ. вісті. – 9 груд.

600. *Краю мій*, моя ти Батьківщино! Хмельниччина: Дивокрай // Майбуття. – лист.; Поділ. вісті. – 17 груд.; Колесо. – 16 груд.

601. *Шляхами військового кореспондента* // Майбуття. – (груд.).

602. *Свідок із Проскурова* // Там само.

2005

603. *Мої літа – моє багатство* // Майбуття. – (січ.).

604. *Поема про юного героя* // Там само.

605. *Шляхами військового кореспондента* // Поділ. вісті. – 4 лют.

606. *Педагог, спортсмен, будівельник*: До 70-річчя від дня народж. В. Барбалука // Майбуття. – (лют.).

607. *Рожевий сніг* // Там само.

608. *2005 – рік фізики* // Майбуття. – (берез.-квіт.).

609. *Преса* – надійник помічник педагога (Про М. Дарманського) // Там само.

610. *Презентації нової книги* вчительки (Н. Шмурикової) // Майбуття. – (берез.-квіт.); Проскурів. – 21 квіт.

611. *Карби пам'яті*: До 60-річчя Перемоги // Майбуття. – (квіт.-трав.). – С. 2-3.
612. *Черговий номер* «Педагогічного вісника» // Там само. – С. 15.
613. *Книга Пам'яті* про героїв-освітян і науковців // Майбуття. – № 11-12 (черв.).
614. *Педагогічний рід Баженових* // Там само.
615. *Педагог і воїн* (В. Шайнога) // Майбуття. – (лип.-серп.).
616. *Методист за покликанням* (Г. Дубковецька) // Майбуття. – (жовт.).
617. *Оцінює головний читач* (До виходу чергового номера «Пед. вісн.») // Там само.
618. *Легенда подільської філології* (Є. Гінзбург) // Майбуття. – № 21 (жовт.); Проскурів. – 27 жовт.
619. *Професійне становлення особистості* // Майбуття. – № 22 (листоп.); Проскурів. – 10 листоп.
620. *Слава і гордість університету*: (презентація кн. «Кам'янець-Поділ. університет в особах») // Майбуття. – (листоп.).
621. *Довкілля* – фундамент освіти (про журнал «Пед. вісн.») // Там само.
622. *Презентація в особах* («Кам'янець-Поділ. університет в особах») // Поділ. вісті. – 1 груд.
623. *Визначний учений Поділля* (Л. Баженов) // Там само.

2006

624. *Побратим Корчагіна* – письменник і воїн І.Я. Бойчак // Поділ. вісті. – 17 січ.; Майбуття. – (січ.).
625. *Син Поділля і Закарпаття*: До 110-ліття від дня народж. Павла Кукурудзи // Пед. вісн. – № 1. – С. 34-35; Поділ. вісті. – 28 берез. – С. 2.

626. *Юна подолянка* – міжнародний призер // Майбуття. – № 9-10 (трав.). – С. 1.

627. *Сторінки історії краю*: Нові видання («Хмельниччина: Дивокрай») // Там само. – С. 11.

628. *Ми «воювали» працею для фронту* // Поділ. вісті. – 9 трав.

629. *Праправнук великого поета*: До 75-річчя з дня народж. Олександра Відоменка // Проскурів. – 6 лип.; Майбуття. – № 15-18 (серп.-верес.).

630. *Лікар і письменник*: До 140-річчя від дня народж. Модеста Левицького // Поділ. вісті. – 18 лип.

631. *Його геній сягнув нашого краю*: До 150-річчя від дня народж. І.Я. Франка // Майбуття. – № 15-18 (серп.-верес.).

632. «*Педагогічному віснику*» – 10 років // Поділ. вісті. – 22 верес.; Майбуття. – № 19 (жовт.).

633. *Архіви та науково-освітні заклади* // Майбуття. – № 20-21 (жовт.- листоп.).

634. *Порадник освітян*: Журналу «Педагогічний вісник» – 10 років. – Пед. вісн. – № 3.

635. «*Визнати людину неблагодійною*»: 190 років від дня народж. і 140 років з часу смерті Антона Коціпінського // Поділ. вісті. – 19 груд.

2007

636. «*До вежі черленої*»: Нові видання // Проскурів. – 11 січ.

637. *Письменник і театрознавець* В.А. Чаговець // Майбуття. – № 1 (січ.). – С. 8.; Поділ. вісті. – 20 листоп.

638. *Леонід Глібов* – байкар і педагог // Майбуття. – № 2 (січ.); Поділ. вісті. – 20 берез.

639. *Місто в літературних виданнях* («Хмельницький в іменах: прозаїки, поети, журналісти») // Майбуття. – № 2.

640. *Вираження того*, що крилося в народному серці (У. Кармалюк і Поділля) // Проскурів. – 15 берез.; Майбуття. – № 5 (берез.). – С. 5.

641. *Зустріч через 70 років* (педагог В. Шайнога) // Поділ. вісті. – 8 трав.; Майбуття. – (трав.).

642. *Спогади батька* // Майбуття. – № 8 (квіт.). – С. 2; Поділ. вісті. – 8 трав. – С. 2.

643. *Видатні постаті Хмельницького* (наук.-практ. конф.) // Майбуття. – № 21 (жовт.). – С. 2.

644. *XII Подільська історико-краєзнавча конференція* // Майбуття. – № 24 (лист.). – С. 2.

645. *Перший ректор університету* (І. Огієнко) // Майбуття. – № 25 (груд.). – С. 2.

646. *Умілий керівник* (До 80-річчя В. М. Лазорко) // Майбуття. – № 25 (груд.). – С. 5.

647. *Безпідставно звинувачений* (П.Педа) // Майбуття. – № 26 (груд.). – С. 7.

2008

648. *Шануймо минуле і знаймо сучасне*: (Про Календар знаменних і пам'ятних дат Хмельниччини) // Майбуття. – № 1 (січ.).

649. *Як стати майстром* педагогічної праці // Майбуття. – № 2 (січ.).

650. *«Чудові люди Поділля»* в житті і творчості Олеса Гончара // Поділ. вісті. – 16 верес.

651. *«А найдорожча – рідна сторона»*: До 85-річчя з дня народж. Миколи Подоляна // Майбуття. – № 17 (верес.).

652. *«Чудові люди Поділля»* в житті і творчості Олеса Гончара // Поділ. вісті. – 16 верес.

653. *Фронтвик, журналіст, науковець* (Д. Прилюк) // Майбуття. – № 21-23 (лист.).

654. *Отой проклятий 1933-й рік* у творчості Юрія Клена // Майбуття. – № 21-23 (лист.).

655. *Краєзнавство*: відроджуємо духовність та історичну пам'ять // Майбуття. – № 20 (жовт.).

656. *Педагог і вчений* (С. Бабишин) // Майбуття. – № 23 (груд.).

657. *2009-й рік багатий на знаменні події* // Майбуття. – № 24.

2009

658. *Що нам 2009-й приготує?* // Поділ. вісті. – 1 січ.

659. *Педагог і вчений С. Бабишин* // Поділ. вісті. – 15 січ.

660. *Автор воскреслої пісні*: До 170-річчя Павла Чубинського // Поділ. вісті. – 27 січ.; Майбуття. – № 1 (січ.).

661. *Окраса української етнографії*: До 180-річчя з дня народж. А. Димінського // Поділ. вісті. – 24 берез.; Майбуття. – № 6.

662. *Оспіваний майстрами слова* (Меджибіж) // Майбуття. – № 9. – С. 3.

КРАЄЗНАВЧА, ПЕДАГОГІЧНА ТА ГРОМАДСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ А. В. СВАРИЧЕВСЬКОГО В ОЦІНЦІ НАУКОВЦІВ, ПИСЬМЕННИКІВ, ОСВІТЯН

1973

663. *Про нагородження Сваричевського А.В.* Грамотою Президії Верховної Ради УРСР: Указ Президії Верховної Ради Української РСР від 28 верес. 1973 р. // Рад. Україна. – 29 верес.; Рад. Поділля. – 30 верес.; Рад. освіта. – 3 жовт.

1974

664. *У літераторів Хмельниччини* // Рад. літературознавство. – № 10; Рад. Поділля. – 13 листоп.

1986

665. *Нові лауреати* // Поділ. вісті. – 4 трав.
Обласну журналіст. премію ім. Савчука отримав А. Сваричевський.

1991

666. *Магера М.* Леся Українка і наш край: (Про кн. А. Сваричевського «Буду жити») // Рад. Поділля. – 15 жовт.; Освіта. – 18 жовт.

1992

667. *Свідер П.* Частка великого світу: (Про книги А. Сваричевського) // Поділ. вісті. – 25 листоп.

1994

668. *Базилюк В.* Поповнення Шевченкіани: Рецензії, відгуки: (Про книгу А. Сваричевського «Т.Г. Шевченко і Поділля») // Майбуття. – (листоп.).

669. *Маліш П.* Розкажи, друже, про прекрасну Подолію: (Презентація книги А. Сваричевського «Т.Г. Шевченко і Поділля») // Проскурів. – 3 груд. – С. 12.

670. *Мацько В.* Тарас і Поділля: (Про кн. А. Сваричевського) // Поділ. вісті. – 22 груд. – (Книги наших земляків).

1995

671. *Баженов Л.* Історичне краєзнавство Правобережної України XIX - на початку XX ст.: Становлення. Історіографія. Біобібліографія. Хмельницький: Доля. – 255 с.

Про А. Сваричевського – С. 157, 238, 244.

672. *Лішук В.* Земля, яку сходив Тарас // Шепетів. вісн. – 12 січ. – Рец. на кн. А. Сваричевського «Т.Г. Шевченко і Поділля».

673. *Мачківський М.* Подільський слід Тараса // Ровесник. – 23 трав. – Рец. на кн. А. Сваричевського «Т.Г. Шевченко і Поділля».

674. *Прокопчук В.* Закоханий у Поділля: (А.В. Сваричевському – 65) // Поділ. вісті. – 2 лют.

675. *Слободянюк П.Я.* Культура Хмельниччини. – Хмельницький. – 332 с.

Про А. Сваричевського – С. 281.

676. *Янтаренко І.* Де бував на Поділлі Тарас?: (Презентація кн. А. Сваричевського «Т.Г. Шевченко і Поділля») // Ровесник. – 17 берез.

1996

677. *Базилук В.* Презентація збірника («А.В. Сваричевський – краєзнавець і педагог») // Майбуття. – № 4 (лют.).

678. *Кульбовський М.* Закоханий у рідний край: (презентація бібліогр. покаж. «А.В. Сваричевський краєзн. і педагог») // Проскурів. – 21 лют.

679. *Магера М.* Від Дністра до Горині: (Про краєзн. діяльність А.Сваричевського) // Освіта. – 29 трав.

680. *Мацько В.* Шевченко у серці моїм. – Хмельницький: Поділля. – 64 с.

Про А. Сваричевського – С. 5, 33, 48.

681. *Панич Ю.* З глибини віків // Майбуття. – № 9 (трав). – Рец. на кн. А. Сваричевського «От де наша слава».

682. *Тарчевська В.* Невмирущі Лесині джерела: (Про кн. А. Сваричевського «Буду жити. Слідами Лесі Українки на Хмельниччині») // Ровесник. – 16 лют.

1997

683. **Панич Ю.** Мандрівка в історію: (Про кн. А. Сваричевського «От де наша слава») // Поділ. вісті. – 4 берез.

1998

684. «*Думками я завжди* вертаюсь на дороге в моїй пам'яті місце» / Інтерв'ю вела А. Співак // Колос. – 23 верес.

685. **Кононенко В.** Через труднощі й любов – сімейний альбом: (Родовід А. Сваричевського) // Проскурів. – 29 лип.

686. **Костюк Б.** Вогонь творчого пошуку: (Про кн. «Проскурів літературний» // Літ. громада. – (жовт.-груд.). – С. 14.

687. **Костюк Б.** Слово про митців: // Поділля. – 25 верес.– Рец. на кн. А. Сваричевського «Проскурів літературний».

688. **Літературний Проскурів** і славетному Кам'янцю-Подільському мало чим поступається: (Про кн. «Проскурів літературний») // Нар. армія. – 24 листоп.

689. **Маліш П.** Дослідник – про майстрів слова: (Презентація кн. А. Сваричевського «Проскурів літературний» у Народному домі) // Поділ. вісті. – 8 жовт.

690. **Олійник В.** І педагогам і учням: (Про кн. «Проскурів літературний») // Майбуття. – (груд.).

691. **Янченко І.** Штрихи і нюанси: (Про кн. А. Сваричевського «Проскурів літературний») // Ровесник. – 6 листоп.

1999

692. **Васильчук К.** Державна нагорода – за державну мову // Поділ. вісті. – 1 квіт.

693. **Василашко В.** З турботою про укр. мову і державу (Лауреати Всеукр. конкурсу «Укр. мова – мова державна») // Слово і час. – № 7.

Про А. Сваричевського – С. 5.

694. *Вітаємо!* (лауреата Всеукр. конкурсу А. Сваричевського) // Майбуття. – № 6 (берез.).

695. *Знай наших* // Проскурів. – 26 берез.

696. *Магера М.* Краєзнавець і педагог // Краєзнавство. – № 1. – С. 121-122.

697. *Наші лауреати* // Поділ. кур'єр. – 26 берез. – С. 2.

698. *Про підсумки Всеукраїнського* творчого конкурсу друкованих ЗМІ «Укр. мова – мова державна» // Літ. Україна. – 18 берез.

Серед лауреатів – А. Сваричевський.

699. *Прокопчук В.* Лесезнавець з Поділля // Олена Пчілка і Волинь: Матеріали наук.-практ. конф. 29-30 черв. 1999. – Луцьк, С. 98-99.

700. *Свідер П.* Присвячено поету: (подоляни про Т.Шевченка) // Шевченко і Поділля: Зб. наук. конф. 20-21 трав. 1999 р. – Кам'янець-Поділ., 268 с.

Про А. Сваричевського – С. 262.

701. *Синиця Н.М.* Бібліотеки у відновленні історичної пам'яті // Поляки на Хмельниччині: Погляд крізь віки: Зб. наук. праць за матеріалами міжнар. наук. конф. (23-24 черв. 1999). – Хмельницький. – 564с.

Про А.В. Сваричевського – С. 412.

702. *Слободянюк П.* Подільська мистецька шевченкіана // Шевченко і Поділля: Зб. наук праць за матеріалами другої Всеукр. наук. конф, 20-21 трав. 1999 р. – Кам'янець-Поділ., 268 с.

Про А. Сваричевського – С. 261.

703. *Став лауреатом* (Всеукр. конкурсу А. Сваричевський) // Хмельницький вечірній. – 9 квіт.

704. *Третяк Л.* Літературно-краєзнавчий аспект вивчення творчості Т.Г. Шевченка // Шевченко і Поділля: Зб. наук. праць за матеріалами другої Всеукр. наук. конф. 20-21 трав. 1999 р. – Кам'янець-Поділ., 268 с.

Про А. Сваричевського – С. 253, 254.

2000

705. *Кабачинська С.* 70 – дата нерядова // Поділ. кур'єр. – 3 лют.

706. *Карась П.* Словом красним одухотворений // Поділ. вісті. – 27 січ.

707. *Кульбовський М.* З рідних джерел: До 70-річчя від дня народж. А. Сваричевського // Проскурів. – 14 січ.

708. *Названо лауреатів* // Проскурів. – 14 січ.; Молодь України. – 15 лют.

Лауреатом обл. премії ім. Я. Гальчевського став А.В. Сваричевський.

709. *Прокопчук В.* Анатолій Сваричевський – краєзнавець, педагог // 90 років професорові П. Щербині: Зб. наук. праць. – Кам'янець-Поділ. – С. 59-67.

710. *Прокопчук В.* Добротворча енергія пошуку // Пед. вісн. – № 1. – С. 28-30.

711. *Степанишин Б.* Набуток невтомного пошуковця // Майбуття. – (січ.).

712. *Цимбалюк М.* Лауреати Хмельницької обласної премії імені Т.Г. Шевченка: М. Магера; А. Сваричевський // Літ. Україна. – 1 черв.

713. *Ярохно Л.* Ми чекаємо на ваше мудре і пристрасне слово... // Голос громади. – 17 лют.

2001

714. *Відоменко О.* За покликом серця: (Про кн. А. Сваричевського «На прекрасній Подолії») // Проскурів. – 23 лист.; Майбуття. – (листоп.).

715. *Гук С.* Шевченкіана від Сваричевського // «Є». – 3-9 груд.

2002

716. **Відоменко О.** На прекрасній Подолії: Сторінки подільської Шевченкіани // Літ. Україна. – 31 січ. – С. 4.

717. **Відоменко О.** Шевченко і Поділля: (Про кн. А. Сваричевського) // Молодь України. – 21 берез.

718. **Горбатий Ю.** «Він тут ходив. Шапки з голів і голови схилить»: (Шевченкіана А. Сваричевського) // Моя газ. – 7 берез.

719. **Гура А.** Подільською землею виплеканий Анатолій Сваричевський – краєзнавець, педагог, редактор і публіцист // Історичне краєзнавство в системі освіти України: Здобутки, проблеми, перспективи: Наук. зб. – Кам'янець-Поділ. – С. 400-404.

720. **Кульбовський М.** З острова пам'яті: (Про кн. А. Сваричевського «Дорогі мої жінки») // Майбуття. – № 16-17 (листоп.); Поділ. вісті. – 10 груд.

721. **Олійник В.** Слово про берегинь: (Про кн. А. Сваричевського «Дорогі мої жінки») // Поділ. вісті. – 15 листоп.

722. **Осадча Г.** Архів Анатолія Сваричевського // Проскурів. – 12 квіт.

723. **Осадча Г.** Подільською землею виплекані: [Творча зустріч з А. Сваричевським в обл. держархіві] // Поділ. вісті. – 28 лют.; Майбуття. – (лют.); Високий замок плюс Хмельниччина. – 1 берез.

2004

724. **Баженов Л.** Подвижник на тлі освіти, науки і культури Подільської землі: До 75-річчя від дня народж. А. Сваричевського // Пед. вісн. – № 1. – С. 42-45.

725. **Баженов Л.** Подвижник подільської землі: До 75-річчя від дня народж. Анатолія Сваричевського // Проскурів. – 20 січ.

726. *Баженів Л.* 75 років з дня народження Анатолія Володимировича Сваричевського // Календар знаменних і пам'ятних дат Хмельниччини на 2004. – Хмельницький. – С. 27-29.

727. *Вагомий творчий доробок* педагога: (Про кн. А. Сваричевського «Зустрічі далекі і близькі») // Майбуття. – № 17 (верес).

728. *Лавренюк А.* Педагог, краєзнавець, публіцист: Анатолію Сваричевському – 75 // Майбуття. – № 1-2 (січ.).

729. *Марчук-Мачківська М.* Майстрами слова славен край: (Про кн. А. Сваричевського «Зустрічі далекі і близькі») // Поділ. вісті. – 14 серп.

730. *Прокопчук В.* Хмельничани – шевченкознавці // Пед. вісн. – 2004. – № 1.
А. Сваричевський – С. 3-4.

731. *Слободянюк Т.* «Якщо минуле тримати на короткому повідку, у майбутнє доведеться стрибати через прірву»: Анатолій Сваричевський // Поділ. вісті. – 7 груд.

2005

732. *Алещенко М.* Йшла війна Поділлям // Хмельниччина: Дивокрай. – № 1-2. – С. 98. – Рец. на кн. А. Сваричевського).

733. *Анатолій Володимирович Сваричевський* // Кам'янець-Подільський державний університет в особах. – Кам'янець-Поділ. – Т. 2. – С. 782-792.

734. *Важливий компонент* національної духовності: А. Сваричевський – лауреат обл. премії ім. К. Широцького // Майбуття. – (жовт.).

735. *Кузін Б.* Пам'ятати героїв та їх подвиг: [Про кн. А. Сваричевського «Йшла війна Поділлям»] // Проскурів. – 12 трав. – С. 15.

736. **Маліш П.** Карби педагога – дослідника: [Про кн. А. Сваричевського «Йшла війна Поділлям»] // Майбуття. – (черв.). – С. 13.

737. **Прокопчук В.** Творці подільської шевченкіани // Наукові праці Кам'янець-Подільського державного університету. – Кам'янець-Поділ. – Вип. 9. – С. 551.

738. **Русанівська Т.** Нові лауреати обласних премій // Поділ. вісті. – 15 верес.

Із змісту: лауреатом премії ім. К. Широцького став А. Сваричевський.

739. **Сай О.** Герої – освітяни і науковці України // Освіта України. – 26 квіт.

Із змісту: про нарис А. Сваричевського «Партизанське з'єднання називали вчительським», який увійшов у книгу «Пам'яті про героїв – освітян і науковців».

740. **У фольклорі** – вся доля України / інтерв'ю з А. Сваричевським вела В.Стандрійчук // Проскурів. – 6 жовт. – С. 14.

2006

741. **Анатолій Сваричевський**, журналіст, краєзнавець // Хмельницький в іменах: прозаїки, поети, журналісти. – Хмельницький. – С. 122.

742. **Відоменко О.** З Шевченкової криниці: [Про бібліогр. покаж. «Шевченкіана А.Сваричевського»] // Майбуття. – (лют).

743. **Кульбовський М.** «Криниця краєзнавця» // Поділ. кур'єр. – 8-14 берез.

744. **Горбатюк В.** Де Лесина ступала нога: (Дослідження А. Сваричевського про перебування Лесі Українки на Хмельниччині) // Леся Українка і родина Косачів в контексті української та світової культури: Матеріали III

Всеукр. наук.-практ. конф., 24-25 лют. 2006 р., с. Колодязне. – Луцьк. – С. 148.

745. *Григоренко О., Алексєнко В.* Знання подільський краєзнавець, педагог і публіцист А. Сваричевський // Місто Хмельницький в контексті історії України: Матеріали наук.-практ. конф., присвяч. встановленню дати «1431 рік» датою найдавнішої згадки про Хмельницький. в іст. докум. – Хмельницький, Кам'янець-Поділ. – С. 136-138.

746. *Сваричевський Анатолій Володимирович* // Кульбовський М. Подільська Шевченкіана. – Хмельницький. – С. 37, 56, 110-111.

2007

747. *Марценюк В.* Фонд Анатолія Сваричевського // Проскурів. – 5 лип.; Майбуття. – № 20 (верес.).

748. *Іванович Л.А.* Хмельничани – лауреати обласної премії імені Костя Широцького в галузі мистецтвознавства, фольклору та етнографії // Видатні постаті міста Хмельницького: Матеріали другої наук.-практ. конф. «Місто Хмельницький в контексті історії України». 19 верес. 2007 року. – Кам'янець-Поділ. – 311 с.

Про А. Сваричевського. – С. 210.

749. *Кульбовський М.* Через роки і відстані // 3 подільського кореня: Кн. четверта. – Хмельницький. – С. 44-45.

750. *Лавренюк А.* Слово про методиста // Майбуття. – (трав.). – С. 5.

751. *Марценюк В.В.* Документи фонду особового походження знаних людей міста Хмельницького: (серед добірок докум. історія фонду А. Сваричевського) // Видатні постаті міста Хмельницького: Матеріали другої наук.-практ. конф. «Місто Хмельницький в контексті історії України». 19 верес. 2007 року. – Кам'янець-Поділ. – С. 30-31.

2008

752. *Журжа О.* Тарас Шевченко і Поділля: [Про кн. А. Сваричевського «Шевченко і Поділля»] // Всім. – 12 берез. – С. 5.

ІМ'Я А.В. СВАРИЧЕВСЬКОГО В ДОВІДНИКАХ, ЕНЦИКЛОПЕДІЯХ

753. *Баженів Л.* Історичне краєзнавство Правобережної України XIX – на початку XX ст.: Становлення. Історіографія. Бібліографія. – Хмельницький, 1995.

Про А. Сваричевського – С. 157, 238, 244.

754. *Баженів Л., Савчук В., Сушко О.* – Краєзнавці України: Сучасні дослідники рідного краю: Довідник. – К.-Кам'янець-Поділ., 2003. – Т. 1.

Сваричевський А.В. – С. 198-199.

755. *Баженів Л.В.* Поділля в працях дослідників і краєзнавців XIX-XX ст. Історіографія. Бібліографія. Матеріали. – Кам'янець-Поділ., 1993.

Сваричевський А.В. – С. 76, 100, 189, 340-341.

756. *Краєзнавці про свій край:* Бібліогр. довід. – Хмельницький, 1973. – 28 с.

Сваричевський А.В. – С. 20-21.

757. *Кульбовський М.* Йому зорить Чумацький шлях // Подільська Шевченкіана: Лауреати обл. премії ім. Т. Шевченка. – Хмельницький, 2001.

А. Сваричевський – С. 85-89.

758. *Прокочук В.* Краєзнавство на Поділлі: історія і сучасність. – К., 1995.

Про Сваричевського А. – С. 149, 151, 169.

759. *Романюк М.* Оратаї журналістської ниви: Українські редактори, видавці, публіцисти. – Львів, 2002.

А.В. Сваричевський – С. 171-172.

760. *Українська журналістика* в іменах: матеріали до енциклоп. словника / За ред. М. Романюка: Вип. 7. – Львів, 2000.

Сваричевський А.В. – С. 299-300.

761. *Хто є хто*: Хмельницька міська організація Національної Спілки журналістів України: Довідник – Хмельницький, 2003. – 43 с.

Сваричевський А.В. – С. 35.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОКАЖЧИКИ

762. *А.В. Сваричевський* – краєзнавець і педагог: Бібліогр. показч // Уклад. С. Михайлова; Хмельницька ОУНБ ім. М. Островського. – Хмельницький, 1995. – 28 с. – (Духовні витоки Поділля).

763. *Закоханий у рідний край*: А.В. Сваричевський – краєзнавець, педагог, публіцист: Статті, рецензії, відгуки, листи, бібліографія. – Хмельницький, 1999. – 44 с. – (Духовні витоки Поділля).

764. *З Шевченкової криниці*: Шевченкіана Анатолія Сваричевського: Бібліогр. показ. – Хмельницький, 2007. – 17 с.

765. *Подільською землею виплеканий*: А.В. Сваричевський – краєзнавець, педагог, публіцист: (статті, рецензії, відгуки, бібліографія). – Хмельницький, 2004. – 68 с.

766. *Тарас Шевченко і Вінниччина*: Бібліогр. показ. – Вінниця, 2004. – 108 с.

Про А. Сваричевського – С. 24-28.

**АКАДЕМІЧНІ ВИДАННЯ, В ЯКИХ
ВИКОРИСТАНІ ПРАЦІ А. СВАРИЧЕВСЬКОГО**

767. *Археологічна подорож Т.Г. Шевченка* та Поділля // Поділля: Іст.- етногр. дослідж. – К., 1994. – С. 16.

768. *Мороз М.О.* Літопис життя та творчості Лесі Українки. – К., 1992.

769. *Сваричевський А.В.* Археологічна подорож Т.Г. Шевченка та Поділля // Шевченківський словник. – К., 1994. – С. 16.

Зміст

<i>Прокопчук В. Подвижник краєзнавства</i>	
Подільської землі	3
1. Окремі видання	5
2. Виступи А.В. Сваричевського у Міжнародних, Всеукраїнських, міжвузівських науково-практичних та історико-краєзнавчих конференціях і симпозиумах	6
3. Публікації в журналах, збірниках, альманахах	13
4. Літературно-мистецькі традиції Поділля	23
5. Шевченко і Поділля	30
6. Леся Українка і наш край	33
7. Подільський фольклор і етнографія	37
8. Освіта і виховання	38
9. Рецензії	41
10. Науковопопулярні та краєзнавчі статті в періодичній пресі	45
11. Краєзнавча, педагогічна та громадська діяльність А.В. Сваричевського в оцінці науковців, письменників, освітян	57
12. Ім'я А.В. Сваричевського в довідниках, енциклопедіях	67
13. Бібліографічні покажчики	68
14. Академічні видання, в яких використані праці А.В. Сваричевського	69

Довідково-бібліографічне видання

Сіяч духовної ниви

До 80-річчя з дня народження А.В. Сваричевського

Біобібліографічний покажчик

Відповідальна за випуск:

Синиця Н. М.

Укладач: *Миколайчук В.М.*

Редактор: *Синиця О.В.*

Комп'ютерні набір, правка:
Берлоус Ю.С., Миколайчук В.М.

Комп'ютерне опрацювання: *Дорош В.Ю.*

Друк різнографією. Тираж 50 пр.

Віддруковано ПП Заколотним М.І. з готового оригінал-макета